

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA, ART I POLÍTICA

Preu: 20 cènts. - Pelai, 62. Telèf. 15300. - Subscripció: 2'50 ptes. trimestre

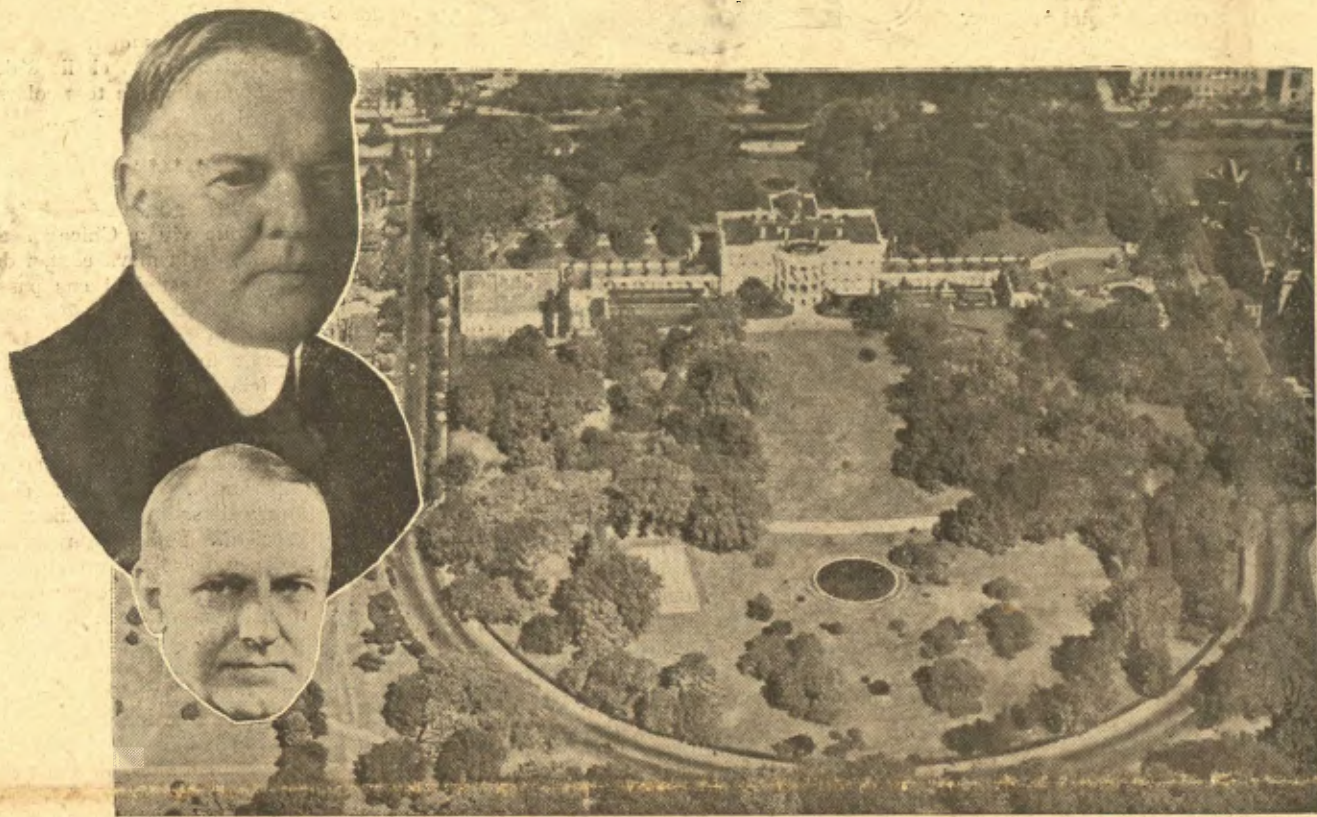
NORD-AMÈRICA TÉ NOU PRESIDENT

En aquells temps, que semblen ja tan remots, en què els comunistes orientals, infants i solemnes alhora, després d'ofegar la revolució, vivien, a falta d'altra cosa, de la il·lusió d'endegar el món, es representava a Moscou amb un èxit extraordinari una revista fantàstica, muntada per Meierhold, que s'anomenava *Destrució d'Europa*. El destructor del nostre Continent era Nord-Amèrica. En un seguit d'escenes d'una farsa un xic gruixuda, uns homes de negoci americans, vestits grotescament, que havien fundat un trust per a la destrucció d'Europa, anaven a tots els nostres pobles, l'un darrera l'altre, amb les seves dactil·los i altres eines de fer mal, i tot dan-

un relleu personal que dona a la seva entrada a la Casa Blanca un esclat semblant al de la segona entrada de Roosevelt. No és que el nou President sigui un orador fogós i de pretensions transcendents com el gran Tedy, que en el seu temps algun dels nostres asos de la política tenia pel segon redemptor del món després de l'emperador Guillem, que passava per ésser el primer. Al contrari, Hoover és home de paraula concisa i clara que prefereix els actes als discursos, i que en temps de la guerra, en lloc de jugar a coronel de cavalleria com Roosevelt, va escollir un càrrec administratiu de gran eficàcia, primer com organitzador dels auxilis a Bèlgica

fer un viatge per l'Amèrica Central i del Sud l'endemà de la seva elecció, per cert poc reeixit, semblava una declaració solemne de voler rectificar la política de dominació que s'atribueix als Estats Units. Però, així i tot, hi ha algun «especialista» que el crea capaç d'encendre la temuda guerra del Pacífic amb una mena de cocktail americà-rus-xinès per a fer triomfar en el món un règim d'autoritat que doni el cop mortal a les democràcies de to europeu.

El cert és que la inauguració de la presidència Hoover no es pot mirar amb indiferència. Sembla que realment ha entrat algú en el col·legi de sobirans. La seva cara predispone a la simpatia. Té

EL NOU PRESIDENT: HERBERT HOOVER. — EL PRESIDENT SORTINT: CALVIN COOLIDGE. VISTA AERIA DE LA CASA BLANCA

sant el fox-trot, intrigant i mercadejant, deixaven aquestes terres fetes un erm sense l'ombra d'una vida. A tot això, els soviets construïen un túnel sota l'Atlàntica, i un bon dia l'exèrcit roig, prudentment protegit per aquesta via subterrània, es presentava a Broadway, i amb gran espetec de bombes i el cant de la Internacional, entre l'exèrcit i el públic feien els comptes a Nord-Amèrica i a la civilització occidental.

Aquesta bona gent—pensàvem i escrivíem nosaltres aleshores—no es dona compte que està preparant exactament el contrari del que diu la revista. La invasió es farà sense túnel en sentit invers. I el mal és—deiem—que no començaran a saber quina cosa és viure fins que es produeixi la invasió inevitable d'un equip de grans homes de negoci, probablement americans.

El President Hoover, que va entrar aquest dilluns a la Casa Blanca, representa principalment això: l'expansió imperialista del capitalisme americà. Sense que es proposi d'una manera expressa la invasió econòmica de Rússia, on l'admiració per Nord-Amèrica va creixent cada dia que passa, és home per creure que està destinat a posar en valor totes les riqueses del món per a la major força d'Amèrica i la prosperitat dels homes.

El nou President no és pas un home vulgar. Després d'un Harding, obscur i un xic tarambana a la manera de Félix Faure, de França, i després de Coolidge, eixut i mediocre, Hoover surt amb

envaïda i després com director de queviures per als aliats en les hores difícils de la guerra submarina. Però, igual que Roosevelt, comença la seva presidència amb una personalitat molt destacada que fa créure a tothom que voldrà tenir i tindrà una positiva influència en la vida política del món.

Des del Ministeri de Comerç del Govern de Coolidge, va confirmar Hoover la seva fama d'organitzador de magnès empreses, com els treballs de salvament quan les terribles inundacions del Mississipi i el de reconstrucció de les marques devastades. I amb aquesta característica d'una aptitud excepcional pels grans afers s'ha guanyat la fama universal que té i ha guanyat les eleccions que l'han portat a la presidència.

Segurament que no escriurà encíclicues com les del bon professor Wilson, ni la topada amb el seu país vindrà, si ha de venir, per excessos de sentimentalisme. És molt possible, però, que les seves relacions personals a Europa, on ha residit una bona part de la seva vida, l'indueixin a ésser menys feréstec que Coolidge en les relacions diplomàtiques, i sense perdre's per generositats eternidores, segueixi una política de col·laboració amb els altres pobles com una manera més pràctica d'assegurar l'expansió comercial dels Estats Units, que és la idea central del seu programa. De moment, sembla una bona nota en aquest sentit l'haver prescindit pel Ministeri de Negocis Estrangers del famós senador Borah, tan pintoresc amb el seu americanisme egoista i recelós.

De totes maneres, Hoover és una incògnita. Un cop a la Casa Blanca, falta saber de quina manera reaccionarà el seu temperament d'home d'acció amb un poder tan considerable com el que la Constitució de Nord-Amèrica dona al President. El seu imperialisme econòmic pot ésser un mal si li fa derivar les seves ambicions expansionistes cap els indrets del món que són punts de fricció entre els poderosos de la terra. El Pacte Kellogg pot ésser una garantia de pau si els signants van de bona fe, però varen causar temps endarrera una certa alarma unes paraules de Hoover sobre el dret dels neutrals en cas de guerra a mantenir relacions comercials amb els belligerants, encara que tinguessin signat el pacte famós. En canvi, el gest de

tot l'aspecte d'un d'aquests bromistes ingenus que abunden tant entre els grans homes d'affers americans. Gent de poques complicacions interiors, enjagassats i riallers, una mica limitats per a les idees generals, i d'una capacitat ampleament exercitada en els negocis vistos en gran, tenen una certa consciència d'haver trobat la fórmula de la felicitat dels homes amb l'engrandiment indefinit de la producció de noves riqueses, i els costa molt d'entendre les coses d'altra manera de com les han viscudes i les viuen.

Hoover representa un nou impuls d'aquests homes per un assaig d'hegemonia mundial. El tracte serà difícil perquè, malgrat el seu valer, responen a una visió parcial i fragmentària de la vida; però ells tenen la força d'un poble gran i jove que pot adquirir noves facultats d'adaptació a altres visions més complexes. Com si tinguessin el pressentiment d'aquesta manca d'un idealisme comprensiu, les eleccions de Hoover es varen fer a base de la significació catòlica del seu contrincant Smith, que permetia de certa manera donar a la lluita una expressió espiritual; però el nostre amic Mr. Brown, que va estar aquí durant la campanya electoral, ens deia amb aquella seguretat de l'home que sap de què va: «Smith, candidat quetòlic? Preu-pagueu.»

CRISI A WASHINGTON

Mr. Coolidge no se'n vol anar de la Casa Blanca fins que li hagin trobat l'altra sabatilla. (Life.)

MIRADOR INDISCRET

En Sert a l'Ajuntament

El pintor Sert ha estat encarregat de les pintures que hi ha d'haver a la sala de recepció de l'Ajuntament. Aquest treball valdrà mig milió de pessetes. Hom suposava que n'hauria prou amb les pintures de la catedral de Vich.

— Oh, En Sert, En Sert! — ens deia un dels seus patrocinadors a la plaça de Sant Jaume — És molt amic de Monsieur Briand! Té molt de bo a París. Sempre fa bonic que primer exposi a París les pintures que ens fa per a nosaltres. A més a més, no sé per què li tenen tirria. Bé deu ésser bo, quan el protegeix el senyor Cambó.

Viura, poeta místic

El poeta Viura és un incomprens. En això, potser, es podrà trobar la raó del seu posat, de la seva cara i del seu espiritisme.

En sortir d'una conferència a l'Ateneu anava Rambla avall, discutint amb un senyor seriós que acabava de conèixer.

Tot parlant de literatura, Viura es definia:

— Jo sóc — deia — un poeta místic.
— Permeti que me'n f... umi! — li contestà sense compliments el seu acompanyant, que és, a hores d'ara, un dels industrials més potents.

En Pla i la banca

Josep Pla ha sentit sempre una veneració pels rics. Les persones que tenen auto, que porten abric de pells, que viatgen en sleeping, li produeixen una admiració sense límits. Davant d'elles adopta, de seguida, una actitud de mosso de cafè, servicial i respectuós.

Aquest és, potser, l'origen profund del seu cambonisme.

Tot just Pla — gràcies a l'omnipotència de Joan Estelrich — ha pogut convèncer-se d'una manera directa i visible, de la riquesa de Cambó, ha deixat córrer sense recança les aficions socialistes de *L'Opinió* per abandonar-se a un desenfrenat cambonisme. Utilíssima transformació que es traduirà en la publicació d'una copiosa biblioteca il·lustrant la inquietat personalitat del nostre eminent polític.

Fa pocs dies, en companyia de Quim Borralleras, infadigable amic dels amics, i de Francesc Camps Margarit, l'home més feliç de Catalunya, Josep Pla ha hagut de visitar un banquer de Barcelona, un banquer en carn i ossos.

Quim Borralleras ha parlat com sempre llargament i sense oblidar detall. Camps Margarit ha interromput, de tant en tant, per deixar caure una mentida, graciosa i eficaç. Pla no ha badat boca. El despatx on es remenen milions, les confortables poltrones de cuir, la mateixa persona del banquer, tot vist de tan a prop, li produïen una mena d'embadaliment infantil on es barrejava aquella seva veneració congènita per la riquesa. La seva cara mongòlica ha anat expressant tots els graus de l'admiració.

Terminada l'entrevista, els amics han sortit; el banquer, que en la seva joventut tingué certes febleses literàries, els ha acompanyat gentilmente. Tot sortint és quan Pla s'ha destapat. A cada dues passes es tomava per repetir amb una barretada i una profunda reverència entre versallesca i palafugellena:

— Passi-ho bé; m'he alegrat molt de conèixer-lo!

I un cop fora ha dit amb to de censura als amics:

— Us havíeu de tombar més sovint. Que no heu vist que ens ha acompanyat fins a la porta!

Encara una altra

Miss Espanya, Miss Europa, Miss Catalunya, Reina de les Modistes, Reina de les Mecanògrafes...

Un altre títol en perspectiva, encara: Miss Gràcia. L'organitzen uns entusiastes de la simpàtica barriada.

El dibuixant Bon ens parlava d'aquesta allau de bel·leses.

— Ara en nomenarem una altra — digué —. Serà Miss... Tela. Tindrà l'avantatge que al mateix temps podrà ésser la reina dels bevedors i dels botiguers de robes.

"Els tres tambors" encara repiquen

Una nota d'aquesta secció (número del 21 de febrer) ha fet perdre al filòsof Farran i Mayoral la serenitat dels clàssics. No l'ha retrobada fins al cap de vuit dies. Ha qualificat d'apòcrifa la versió castellana d'*Els tres tambors*, titllant-la de poca-solta, i ha donat l'autèntica. No calia passar una setmana per sortir amb una traducció que és tan tronada com la que publicàvem. Afegeix que la seva versió «ha obtingut grans i prolongats aplaudiments», com «poden donar-ne fe alguns centenars de persones».

Per a un filòsof és immoral valorar el mèrit per l'èxit.

L'esperit de mortificació

El senyor Bagunyà, editor del popular setmanari *En Patufet*, que és un senyor que també ramonrucabadoconermeja molt, deia l'altre dia a un amic amb aquells seus crítics característics:

— Es escandalós, amb la moda de les fal·dilles curtes resulta impossible viatjar en tramvia! T'asseus; al teu davant hi ha un rengle de dones i ja estàs perdut. Els hi veus — sense voler, no cal dir — fins més amunt del genoll. Aquesta moda a mi em perjudica molt, car com a bon catòlic em veig obligat d'anar a peu... i d'altra part sóc coix!

D'això en diem nosaltres esperit de sacrifici!

La gratitud dels bel·ligerants

A l'Ateneu es discuteix encara, de vegades, la guerra europea i les seves conseqüències.

L'altre dia a una penya famosa es parlava de la gratitud dels bel·ligerants envers els qui es significaren defensant-los.

Un penyista significat ha plantejat la qüestió:

— Qui ha pagat millor els seus amics de la guerra, França o Alemanya?

Un moment de silenci. Tothom reflexiona i recorda.

— Els anglès no han rebut res; els francòfils s'han hagut d'accontentar amb algunes palmes acadèmiques i poques legions d'honor. La República, bona administradora, ha promès molt, ha fet esperar més i ha donat poc. Alemanya ha estat més esplèndida.

— Sí — comentà el penyista —. A En Cambó una frase sobre l'actitud de Bèlgica i una simpatia platònica per Alemanya li han valgut la Chade.

La precisió de Francesc Pujols

Francesc Pujols és un home que toca sempre de peus a terra. La Sumpètica, el *Concepte general de la Ciència Catalana*, i sobretot *La història de l'hegemonia catalana en la política espanyola*, en són demostracions contundents.

El mestre Marquès, en canvi, alt com és, sol tenir el cap als núvols i perd sovint la carta de navegar.

Tots dos feien un viatge per Catalunya. Una tarda arribaren a Manresa.

A l'estanc, Marquès preparava l'estilografia per escriure uns mots a una amiga estrangera, cosa que durant molt de temps va fer el filòsof-poeta Farran i Mayoral.

A quin poble som? — preguntà Marquès quan ho tingué tot a punt.

En Pujols, estranyat, contestà:

— A Manresa, home; el mateix nom t'ho indica.

Els 60 anys d'En Montero

El dimarts de la setmana passada, Joaquim Montero va complir seixanta anys. Per a celebrar l'esdeveniment, el popular autor i actor va organitzar, en col·laboració de la seva esposa, la senyora Matilde Xartart, un sopar d'homenatge mutu d'una certa originalitat.

— Com a comensals — ens explicava l'altre dia el nostre amic —, érem la meua dona i jo. Es podria publicar també una copiosa llista dels no assistents a l'acte. Per dir-vos-ho en poques paraules, i per a evitar omissions sempre lamentables, ens estarem de citar noms. Direm tan sols que hi mancava el bo i millor de Catalunya.

La taula, i això és veritat, estava guardada amb flors i alguns retrats. Hi havia els d'En Guimerà i l'Iglèsies, en el lloc d'honor. També hi havia els d'En Sagarra i d'En Pous i Pagès.

Aquest darrer retrat, però, estava girat d'esquena. I això també és veritat.

Els barrets i les revistes

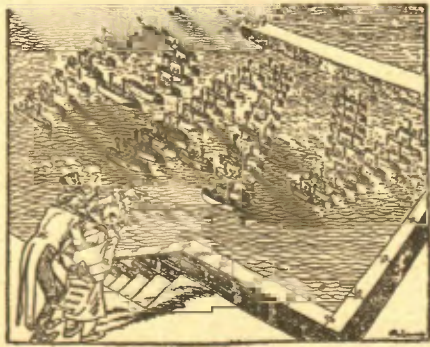
Manuel Sugranyes, el «producció» Sugranyes que li diuen, ha tornat de París amb unes quantes idees originals per a una revista. Ha tornat, també, amb quatre barrets forts.

Aquests barrets van destinats, naturalment, als autors del teatre Còmic. Un per al «producció» i els altres per als senyors Clara, Madrid i Solsona, respectivament.

No és pas la primera vegada que el «producció» Sugranyes es caracteritza per la seva prodigalitat barretaire. En una altra ocasió va tornar de París amb uns capells de feltre, d'ales immenses, d'aquells que en diem d'artista. N'eren tant d'artista, que dolament Braulio Solsona, que té un gran temperament, es decidí a portar-lo.

Ara, però, davant del barret fort, la unanimitat ha estat molt més apreciable. Tots quatre autors l'han acceptat i és d'esperar que ja els veurem lluir.

Es el que deia En Sugranyes: — Ja que no els puc unificar les idees, almenys els unificaré els barrets...

L'Oncle Sam a Mr. Kellogg. — Només falten quinze creuers per acabar la paraula *fax*. (Guerin Meschino.)

(L'Europe Nouvelle fa remarcar que no en falta cap per fer el mot *fax* [en anglès: *pagueu*]).

Remarques a l'àpat a Carles Capdevila

A l'àpat a honor de Carles Capdevila, hom remarca:

...que era la primera vegada que Joan Es-
telrich no assistia o no s'adheria a un ban-
quet. Algú va fer observar:

— Deu ésser a Grècia.

...que Nicolau d'Oliver arribava a mig
àpat, ço que de totes maneres no té res
d'estrany, puix que ja se sap que el savis
mai van a l'hora, fiats segurament d'algua
clepsidra no massa afuada.

...que quan es va saber que Bon portava
a sobre 50.000 dòlars acabats d'arribar amb
ell de Nova York, guanyats fent ninots, tots
els presents que es guanyen la vida amb el
teatre, la novel·la, el periodisme i en general
amb la ploma, convingueren que els hauria
sortit més a compte posar-se a guanyar-se-la
amb el llapis.

...que quan Sagarra va dir que tot el que
escribia de crítica teatral deu anys enrera
ho havia après escoltant En Capdevila, tot-
hom va convenir que eren moltes ganes de
carregar un mort, i ni els autors que en
aquella època foren rebutats s'ho han cre-
gut.

Els miralls del Turó Park

Una vegada, Manuel Fontdevila arribava
de Madrid. Així que va començar a trobar
amics, tot eren abraçades i preguntar-los
pels altres amics i coneguts als quals en-
cara no havia trobat.

— I Tal? I Tal altre? On treballa ara?
per on se les ha emprès?

L'altre li anava donant informes sobre el
dir i el fer de tothom.

— I lo Miquel Capdevila? — féu —. En-
cara és tan apaïsat?

L'observació era justa. La complexió de
l'actiu redactor de *La Veu*, dona a la seva
humanitat un aire tot apaïsat. Sembla com
si abans lo Miquel Capdevila hagués estat
més alt, però un dia, en passar per un in-
dret baix de sostre, s'hagués donat un cop
amb les bigues i hagués quedat tot arron-
cat.

Però el bo del cas és que en l'àpat d'ho-
menatge a Carles Capdevila, lo Miquel es
va assegurar... al costat de l'Angel Ferran,
que és la seva antítesi. L'Angel Ferran ca-
da dia és més llarg i prim, cada dia s'estira
una mica més i cada vegada més esllanguit.

Al davant de l'Angel Ferran i de lo Mi-
quel Capdevila hi seien respectivament Jaume
Fonolleda i Josep Sunyol. Un cambrer
va sentir que En Fonolleda deia al seu
amic:

— Cada vegada que aixeco la vista del
plat em fa l'efecte queestic davant d'aquells
miralls convexos i còncavs del Turó Park.

El "Senyor Catalunya"

Pepita Samper és, com tothom sap, la
Senyoreta Espanya.

Elàdia Domènech és, també com tothom
sap, la Senyoreta Catalunya.

El que potser desconeguin els nostres lec-
tors és a qui correspon el nom de «Senyor
Catalunya». El títol va adjudicar-se l'altre
dia, en una penya de repòrters que es reu-
neix tots els migdies al Colón. La unani-
mitat fou absoluta.

L'afortunat és En «Paquito» Aldaz, el
tercer dels «Paquitos» famosos del periodis-
me barceloní, i un dels joves més «salau»
i ben plantats que es passegen per la Ram-
bla. El nostre home, però, es va pendre la
cosa pel cantó que crema.

— Al primer que em digui «Senyor Ca-
talyunya» — afirmà enèrgicament — li tiro
una ampolla pel cap.

Un altre periodista hi va intervenir:

— Mira, no t'enfadis; no val la pena. Si
tan greu et sap, ho variarem una mica. Et
direm «Elàdio» Domènech...

Un "cicerone" calumniat

En els seus reportatges sobre la «belle
vie» a Barcelona, Francis Carco explicava
l'altre dia en *Gringoire* que un, com ho di-
rem ara?, que un jovenet ambigu l'acompa-
nyà en la seva excursió d'estudi als bars
baixos. Anaren, segons conta Carco, a
la «Criolla» i a l'«Ancora».

Estem perfectament informats de l'afer,
i podem assegurar que el que acompanyà
a Carco no era cap personatge sospitos,
sinó que es tracta d'un amic nostre d'allò
més respectable, cosa que Carco sap tan bé
com nosaltres.

Ara que, posats a donar color i dramatis-
me a les seves obres, aquests escriptorassos
no s'estan de res.

Guanyat a pols

L'estrena del drama *La Glòria* del novell
autor i simpàtic capellà Mossèn Garriga,
produceix un seguit de fenòmens imprevis-
tos. De primer, l'empresari, Sr. Canals, ho-
me prudent, havia assenyalat l'estrena per
a una funció de tarda. La curiositat del pú-
blic, les demandes de localitats, varen ad-
vertir-lo aviat que era un espectacle perfec-
tament digne d'una sessió nocturna. El va,
doncs, assenyalar per a una nit, però va
reforçar el programa fent-lo coincidir amb
el benefici d'un distingit actor. Mentrestant
la demandadissa no parava. Nova modifi-
cació: nou canvi de criteri. L'estrena no es
combinaria amb cap benefici; tenia prou
ganxo per anar tota sola, en un esplèndid
isolament.

Podem ben dir que Mossèn Garriga s'ha
guanyat a pols, graó per graó, la solenni-
tat de l'estrena.

Algú, davant aquesta inesperada curiosi-
tat desvetllada per l'obra d'aquest clerge,
no ha pogut estar-se de sospirar:

— Qui sap si el remei definitiu del nostre
teatre no serà de convertir-lo en una de-
pendència eclesiàstica!

UNA CONVERSA AMB EN BON L'APERITIU

Ens parla de la llei seca, del barrri negre, de les darreres eleccions i del que vostès vulguin

— Un whisky, amic Bon?
— No, gràcies. Vinc del país de la llei se-
ca i haig de reposar. He begut massa vi
per allà baix.
— Com s'entén?
— Tal com te die.
— Però no hem quedat que véns del país
de la llei seca?
— Doncs per això mateix, noi... He begut
molt.
— No ho entenc.

BON

— Si anessis a Nova York, com jo, que
hi vaig com qui marxa amb el tren de Sar-
rià a Sant Gervasi, sabries que el vi o xam-
pany o l'aigua de colònia servida amb am-
polles de gin és cosa corrent...
— Així la llei...

Així que hi ha un embriac, les rodes de la
maquinària poden deixar de funcionar. Jo
allà baix faig una vida de treball intensiu.
S'acaba la broma així que obro el port
de Nova York. Treballo per aquest diari,
per l'altre i pel de més enllà; després m'o-
cupo de dirigir les «espanyolades» de bon
gust de Doris Niles, la gran dansarina
nordamericana, i després no tinc temps per
perdre.

— Així s'ha acabat la bohèmia.

— Cert, s'ha acabat; excepte algunes nits
que vaig a *Broadway* i al barri negre o
xinès, o al cinema o al Parc d'Atraccions,
o al teatre o al music-hall, o a algun club
d'amics, només faig que treballar...

— I hi vas sovint, a aquests llocs?

— Cada vespre!

— I dius que no et diverteixes?

— Els humoristes, creu-me, no ens diver-
tim quasi mai. Ens cal un ambient de pro-
vincianisme i de quotidianitat per distreu-
re'ns. En un país on no hi ha temps d'ado-
nar-se que un viu, no es pot pas fer una
mica de bohèmia...

— I del barri negre, què me'n dius?

— Home, el barri negre de Nova York,
que avui podem dir que domina i influencia
tot el món per la popularitat del seu art,
la seva música i els seus articles, és un
país on els blancs ens adonem que som gent
de color. Així com a Barcelona, quan veus
un negre, dius que és un ésser d'una raça
de color, així un trinxà del 139 *street* quan
veu un blanc t'assenyala com un home de
color... Ho entens?

— És un país distret, el barri negre?

— No. El negre es dona molta importàn-
cia. És molt seriós, té un sentit extraordi-
nari de la serietat, de l'ordre, de la disci-

o bé eanten altres cançons negres *All black
Joe, Get ond under the moon*, etc...

— I hi anaves sovint, al barri negre?

— No gaire. Al blanc de Nova York no
li plau gaire que et barregis amb els ne-
gres. No els fa gaire gràcia. Tho consenten
una, dues vegades per esnobisme, però no
vagi pas mai amb un negre pels carrers.
Et tancarien les portes de tot arreu. Jo
vaig anar-hi per a pendre alguns apunts.
Mira, el primer dia m'hi vaig presentar
amb la cara pintada de negre amb un suro.
Doncs bé, en arribar a la porta del caba-
ret, el porter em va mirar i donant-me uns
copets a l'espatlla em va dir: «*It is not ne-
cessary*», que ve a voler dir: «I ara, no
cal, passi, passi...» I em vaig amagar en
un recó, mig avergonyit de diferenciar-me
d'aquella gent...

L'HOMME FOCA

— I el barri xinès?

— No et pensis pas que el barri xinès de
Nova York sigui igual que el d'ad... No
fem bromes. El d'allà és cosa seriosa. Molt.
Naturalment que hi ha una part decorativa
pròpia per als turistes que a *Times Square*
pugen als autòmibus que els condueixen
a *Chinatown*... Aquesta gent no veuen el
barri xinès, sinó la decoració del barri...
Però si hi vas a la nit, sol, i t'endinses
pels restaurants o fumadors d'opi...

— Ah, però n'hi ha de debò?

— Certament. I cars! Molt cars!

— Quina és la cosa que et plau més de
Nova York?

— Moltes. De primer el sentimentalisme
dels nordamericans, que són una gent
somiadora i alegre. Si haguessis vist com
es prengueren seriosament l'afer de les ele-
ccions! A tot arreu hi havia retrats de
Smith i de Hoover. Es barallaven pels can-
didats. La lluita era una cosa tremenda.
De moment tothom es cregué que podia gu-
nyar, Smith, que a l'Estat de Nova York
té una simpatia manifesta. Però davant de
la possibilitat de suprimir la llei seca,
fins deixaren de votar-lo els mateixos ven-
dedors d'alcohol que es veien el negoci del
contraban a passell... Amb el que costaren
les eleccions es podria bastir una ciutat com
Barcelona, comptant-hi un barri gòtic de
ciment armat.

— I després, què més t'agrada?

— Un recó fantàstic, *Coney Island*, on
hi ha reunits tots els parcs d'atraccions...
Luna-Park, grans barraques de fira...
Allà és on he vist els fenòmens més im-
portants del món. Ací encara ens acoten-
tem amb nans i gegants. Allà, això dels ger-
mans siamesos ja no té cap valor. És mas-
sa «Exposició Universal». Jo he vist, de
debò, una dona amb pell d'elefant. De ca-
ra bonica, però d'una pell d'elefant sinis-
tra, gruixuda, arrugada, grisa; un home-
foca, amb uns braços curts que eren les
aletes dels gossos de mar i les cames jun-
tes com la cua; una dona amb la pell que
s'estirava tant com volies; sí, sí... s'aixe-
cava la pell fins al cap i se'l tapava, després
la deixava anar i quedava al seu lloc; com
pell de cautiú; he vist un home correcte
que tenia un nen enganxat a la panxa o
millor dit tot un nen que vivia com els al-
tres, però amb el cap a la mateixa panxa
del senyor. Era alguna cosa esfereïdora.
Tot allò creu-me, em va fer l'efecte, un mo-
ment donat, d'ésser una exposició de Pi-
casso.

Aquest caricaturista viatger és intel·ligent,
simpàtic. Està més prim, més «estilitzat»...
Ja té tot el caràcter d'un home de *hall* de
gran hotel; de coberta de transatlàntic, de
de *League of Nations*, de *Babel Dancing*.
FRANCESC MADRID

EN BON ARRIVA A LA CAPITAL DEL PAIS DE LA LLEI SECA

— La llei serveix perquè l'alcohol es ven-
gui a preus alts. Figura't que tant als res-
taurants italians com a molts clubs de
nit, que vénen a ésser els cabarets de Bar-
celona o d'Europa, et venen vi com qui ven
agulles de ganxo...

— Algunes contrasenya, per exemple...

— No. Només cal que demanis cafè de
Califòrnia i et donen una tassetta de co-
nyac amb una gràcia espantosa...

— I t'hi pots acostumar a la vida de Nova
York...

— Ara el que em costa és acostumar-me
a aquesta. No és pedanteria, però creu que
em costa. Tornant al que deïem, fan bé de
totes maneres de tenir tancada la invasió
de l'alcohol. Tot i estant prohibit, hi ha
molts beguts; figura't si no hi hagués pro-
hibició. Els Estats Units són una fàbrica
immensa i no es pot pas distreure ningú.

plina i de l'autoritat. Al barri negre tothom
i tot és negre: els policies, els sastres, els
metges, els farmacèutics, els advocats, els
venedors de diaris i els alcaldes de barri,
si és que n'hi ha, que no väreig poder do-
nar-me'n compte. Hi ha un cabaret, un dels
cabarets més distrets de Nova York, i si-
tuat al *Lenox Avenue* entre el 139 i el 140
street, on els negres ballen amb una parsi-
mònia versallesca. I si sentissis amb quin
sentiment, a hores d'ara, diuen aquelles pa-
raules quasi immortals del *Show boat*:

*Don't plent tottoes
don't plent cotton...*

que no volen pas dir altra cosa que aquest
pensament transcendental:

*No plantis patates
no plantis cotó...*

CABARET NEGRE

«Madrid». — Com tots els llibres de Jo-
sep Pla és una de les lectures més digeribles
que s'inventen al nostre país. Josep Pla,
despreocupat preocupadíssim, escriu d'una
manera tallada, neta, directa, una mica
pengim-penjam, però deliciosament agu-
nada, pels toquets de la seva caps de ma-
quillatge. Ara una mica de blau gris, ara
una mica de fum perla, ara un taronja lívid,
ara tres gotes de suc de llimona, ara un
glop de picon... Entre l'alcohol i la pintu-
ra fa marxar la col·lecció de les seves lletres,
formigues esquelètiques, trapaceres, esmo-
lades...

Madrid, amb tot el que té de desarrapat,
d'absurd, d'untuós i d'incomprensiu, sobre-
tot aquest Madrid baix de sostre, de les dis-
peses, de les oposicions i de la mandra en-
tresuada, aquest Madrid de sempre, al cos-
tat del Madrid de la gran parada, en l'es-
perit de Josep Pla, troba un nas de «poin-
ter» ben raçat. Com que la misèria acrobà-
tica, com que el pintoresc carregat de fuma-
i de color, són coses que sempre agraden i
en els temps que correm encara agraden
més, l'ull de Josep Pla — aquest ull de per-
diu amb un iris vermell perfecte — és sem-
pre una garantia d'entreteniment.

Josep Pla va fer una passada pels cafès,
va olorar els carretons dels marxants de
carrer, els aparadors de les cotillaires i de
de les tavernes. Es va mirar els diputats, i
els socialistes intel·lectuals que fumen tota
la tarda trepitant una catifa coralina, des-
agradablement musical, feta de bocinets de
closques de *cangrejo de mar*...

Tot aquest Madrid és, en el llibre de Pla,
com una papallona viva, de tots colors, cla-
vada amb una dotzena d'agulles...

Sobre el tracte social. — L'arquitecte
Marfil fa anys que viu a Chicago. És un
xicot, si fa no fa, de la meua edat, i de me-
nuts havíem anat a estudi, i ens passàvem
hores sota la negra vigilància de les quatre
punxes d'un jesuïta embalsamat.

Ara ha passat uns dies a Barcelona, i
l'altre vespre feia l'aperitiu amb nosaltres;
xerrava pels colzes i a la fi va agafar un
to doctoral, antipàtic.

— Te'n recordes d'aquella època de la
nostra intemperància? Jo penso el molt
lluny que anava d'osques en judicar la fa-
mília i la societat. Estava convençut que
totes aquelles persones que no els interes-
saven les quatre coses llibresques que m'in-
teressaven a mi eren imbècils. Recordo que
un dia el meu pare de poc em treu de casa,
perquè em vaig permetre dir molt de mal
d'un excel·lent senyor que ignorava l'exis-
tència de Mallarmé. Els meus amics que es
preocupaven de la política, la indústria o el
comerç, eren per mi dignes d'un menyspreu
absolut. Només creia en la intel·ligència dels
artistes o els intel·lectuals. Després m'he
convençut de tot el contrari. Més te diré:
actualment fujo del tracte d'aquestes per-
sones; no és que un metge de fama o un
advocat de molt crit, em sedueixen per la
conversa. En el fons del fons trobo que to-
tes les persones en general són poc interes-
sants, ni la intel·ligència ni la cultura ser-
veixen per entretenir i fer passar l'estona.
A la llarga, tothom és profundament avor-
rit, i per altra banda no hi ha ningú des-
aprofitable del tot.

De vegades penso que un cambrer o un
enllustrabotes o un vigilant, poden satisfer
molt més la meua curiositat que un director
o un president de qualsevol cosa, i ara no
vagi a creure que em sentí democràtic ni
cosa semblant; la democràcia em fa fàstic
com els cargols, que és un menjar al qual
no m'he pogut avesar mai.

Les persones més distretes per mi són els
desvagats, els mariners i els que pateixen
del fetge...

A darrera hora m'he convençut que el mi-
llor és la conversa amb les dones, no perquè
les dones m'aclearixin la veritat, sinó per-
què parlant amb les dones, entre paraula i
paraula, de vegades els pots passar la mà
per la cara, i en aquest món hi ha cares
finíssimes — suposo que estàs amb mi — i
fins i tot si la conversa que tens és una
mica transcendental pots eixugar amb el
llavi les extralimitacions llagrimals d'un ull
perfecte, i una llàgrima de vegades té més
bon gust que aquesta beguda infecta, que
t'estàs prenent sense ganes, només que per
la poca-solta de fer l'home...

JOSEP MARIA DE SAGARRA

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges marítims i aèris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

**Informes
i Pressupostos gratis**

La redempció del Palau de la Música Catalana

QUÈ ESPÈREM?

Aquesta campanya dirigida a redimir aquest monument del Palau de la Música Catalana que, com el seu nom ja indica, és un monument a la vanitat ostentosa d'una època carregada d'il·lusions, és una de les iniciatives més ben trobades que podia tenir MIRADOR. Es convenien que aquesta campanya vagi endavant i que obtingui la col·laboració desinteressada de totes les persones que es preocupen d'aquestes coses.

Molt més encara després de demostrar, pels articles que han publicat els senyors Brunet i Armengou, que per redimir aquest monument no calia pas pensar en la seva demolició, sinó que amb una reforma relativament fàcil n'hi hauria prou. Diem relativament fàcil, no pas perquè no hagi de valer diners, sinó perquè la nostra burguesia filharmònica en tant que es mostra tan elevada en els seus sentiments musicals no s'entretindrà en càlculs mesquins quan s'acabi d'adonar, que ja se n'ha adonat, una mica, que la decoració d'aquest Palau és un monumental desvari de quincalleria econòmica.

Reconfortats, doncs, per l'esperança que això desapareixerà, podem discórrer tranquil·lament referint-nos a l'estat d'esperit d'aquella època de primers de segle, que ens ha deixat una prova tan càlida de la seva ingènua jovialitat. Al primer cop d'ull, com a homes d'una generació més jove, hem de declarar que aquella època ens fa una enveja enternidora. Es veu ben bé que era el temps de l'impetuosa vitalitat i del "no estar-se de res". La paraula llibertat tenia un sentit infantil derivat de l'anarquisme i no trobava aturador. Els poetes i els rapsodes disfrutaven d'un crèdit total i la gent s'embadalava quan sentia unes oracions vagues que deien: "Avant, sempre avant, fins arribar als cims." Tòthom exaltava la vida i volia arribar als cims. El tipus de l'època era l'home del xamberg, de la xalina i dels ulls enfebrats de lirisme innocent. Pertot arreu trobàvem l'artista genial fugint dels canons i de les regles. Totes les festes acabaven en mig d'un entusiasme delirant. I l'orgull col·lectiu prenia formes pintoresques. Per exemple, el moviment continu mai no ha conegut tants inventors, perquè calia que l'inventor definitiu fos un català.

L'afició decorativa i literària d'aquella època ha quedat classificada amb el nom d'escola modernista, i era una barreja d'elements de diverses procedències, pastats amb una audàcia i una força que encara avui impressiona i us fa dubtar. Així veiem lligada l'admiraçió per la música de Wagner amb la que causaven les obres d'Ibsen i les manifestacions externes del romanticisme local amb el gòtic alemany. La dèria decorativa era així: el gòtic alemany combinat amb la pinzellada voluptuosa i llarga. Les senyeres dels Orfeons i les que desfien pels carrers de Barcelona durant les festes de la Solidaritat gai-

rebé totes portaven el gòtic estampat i les capçaleres dels diaris que feien la política de l'hora també portaven la marca.

Per explicar-se d'una manera satisfactòria aquella època tan venturosa, només cal llegir Maragall. La redició de les obres completes que amb tant d'encert han emprès els seus fills, estimats amics nostres, donarà ocasió als joves de vint anys per documentar-se sobre les coses d'una època tan recent i que els deu semblar vella. La sort més gran d'aquells anys, que ja són un tros de la nostra història, és la d'haver tingut el millor poeta de la nostra literatura de tots els temps, com interpret sentimental de la seva vida civil. Malgrat els assenyaladíssims esdeveniments polítics d'aquells anys, no és un home polític la seva figura representativa, sinó un poeta. No podia ésser d'una altra manera. Maragall, el poeta de la paraula viva, escrivia sobre qualsevol cosa i tot seguit prenia aquesta cosa un nimbe lluminós i de gran prestigi. Maragall era l'home més inflammat d'una època inflamada. Altrament, els seus articles tenien un sentit apostòlic i generós que guanyava els cors. Maragall, de totes maneres, s'ha salvat sol.

El maragallianisme i "la paraula viva" van fer desgràcies entre la joventut i encara avui hi ha qui es baralla per sostenir literalment aquells versos que fan: "la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan". Els sardanistes són una reminiscència de l'època de què parlem. Els sardanistes i els que ballen danses populars, aquí com a tot arreu del món, no fan res més que costumisme agro-popular i atracció turística. Potser ja fóra hora de dir als braus minyons sardanistes que aquells versos de la sardana, els més rípiosos que va escriure Maragall, anaven pels seus pares i no pas per ells, i que ballant sardanes no fan pas un acte extraordinari ni meritori.

L'esperit sardanístic i la decoració del Palau de la Música Catalana són dues coses que ens han portat de fora i que les hem de tornar allà on eren perquè ja estem servits. Les sardanes a l'Empordà i a les places de les viles estan molt bé, i la bisuteria i els vidres del Palau pertanyen als "carrusells" de fira i als envellats de Festa Major.

No tenim dret a retenir-los. Quan els enyorem ja els anirem a veure. Es convenien, doncs, que d'una vegada ens afanyem a desfer-nos de certes reminiscències pintoresques d'una època que ja té el seu balanç fet, amb el respecte que servem tots per allò que és essencial i beneficiós i amb l'eliminació d'allò que és transitori i que fa nosa. Es d'esperar que la nostra burguesia filharmònica, amb el president de l'Orfeó Català al davant, es preocuparà de demostrar aviat que per a fer bona música no necessiten reunir a la gent en un local d'un mal gust enlluernador, que desdii del nostre país i del nostre temps.

JOAN MARLET.

ELS BADOCS

En el número 403, del 23 del passat febrer, *Catalunya Social* ens titllava d'endarrerits, tòpic immancable en aquella santa casa. I perquè els seus hipotètics lectors es fessin càrrec del nostre endarreriment, donava un resum del nostre llavors darrer número, resum basat tot ell en el poc complacit procediment de fer dir sistemàticament el contrari del que els articles resumits (?) realment deien.

No hem fet mai la suposició que seríem persones grates a cap element de *Catalunya Social*, però almenys, tant per part nostra com dels seus fantàstics lectors, era versemblant d'esperar que els redactors d'aquell setmanari no es dedicarien a la deformació (diguem-ho suauement) dels fets. Perquè el resum a dalt al·ludit, o és escrit de bona fe, o ho és de mala fe. En aquest darrer cas, no cal dir res; en el primer, o hem de reconèixer que el redactor de *Catalunya Social* ha llegit només els títols dels articles d'aquell número nostre i se n'ha imaginat el contingut, o bé el tal redactor pertany a aquella espècie tan abundant de persones que no saben llegir, sense ésser analfabets

en l'estricta sentit de la paraula. Amb uns informadors així, estan ben cuits els amics del setmanari catòlic i desvariejador alhora.

Un ex-popular setmanari, per llegir el qual és indispensable anar a la barberia o a cirar-se les botes, ens dedicava gairebé mig número, sobretot la secció d'*Esquellots*. El sorprenent del cas és que l'Alfudí redactor, portant penjat al seu mateix coll l'instrument que havia de fer sonar, s'hagi dedicat a tocar campanes.

El tal "escriptor" és ben lliure de pensar de nosaltres tot el que vulgui; però, per l'amor de Déu, que s'assabenti de les coses abans de parlar-ne. El nostre company Just Cabot no ha estat mai secretari de redacció de *La Nova Revista*, sinó que en fou redactor en cap, càrrec en el qual cessà voluntàriament ja fa bastants mesos. Això a part del fet que la incompatibilitat entre aquell càrrec i el de crític literari de MIRADOR és molt discutible. En canvi, no dona lloc a gens de discussió la incompatibilitat entre voler fer el murri i anar a tres quarts de quinze.

FINESTRA OBERTA

La pau

Els parlaments, i — allí on aquest instrument no actua — els Governos, van aprovant el Tractat de París contra la guerra, més comunament conegut pel nom de Pacte Kellog. Ara darrerament l'han adoptat les Cambres de França i Holanda.

Contra l'eficàcia d'aquest instrument diplomàtic poden fer-se i s'han fet fàcils ironies. Les fan, d'un costat, aquells homes fonamentalment reaccionaris, que creuen, com el pobre exiliat de Doorn, que la guerra és una necessitat biològica de la humanitat, i les fan igualment aquells esperits ingenus i carregats de bones intencions, que haurien volgut veure la signatura del Pacte acompanyada de la voladura de tots els vaixells de guerra, i dels canons, fusells i tots els altres estris de matances col·lectives.

En aquest recó de la nostra finestra no ens abandonem, certament, a cap esbojarrat optimisme pacifista; però menys encara a cap fatalisme guerriller. L'home fa la guerra i fa la pau. L'home és contradictori; bo i dolent alhora, capaç d'altruisme magnífic i de monstruosa salvatgeria. Venim — pobres de nosaltres! — d'uns ancestres que tingueren la lluita com única i ineludible llei; però anem cap a un estat de major solidaritat humana. Tenim, doncs, d'aquest punt de partida i d'aquest punt ideal i inassolit de destinació.

Però mentrestant, el món camina, per bé que de tant en tant faci marrades i fins reculades. El món camina i va neixent en ell, a l'impuls de les seleccions, una consciència pacifista i humanista. Aquesta consciència que fa uns quants anys no era més que en les publicacions dites avançades, és ara concretada, en els documents internacionals, exalçada en els Parlaments, i articulada i signada contrasignats i confirmats pels directores de les grans nacions.

Això sol fóra ja molt. Aquest exaltament líric de la pau seria ja una gran etapa, encara que pràcticament hagués de fallar en la primera ocasió. Hi hauria sempre l'exemplaritat, la força de la paraula consagrada, l'inecruible sentimènt dins la consciència de cadascú que la pau és l'aspiració dels homes: la natural condició de la vida. Passat l'emportament de la lluita, aquest sentimènt tornaria a néixer i s'imposaria a la fi.

Idealista? Utopista? No, amics: realista. Realista que veu les forces materials i les espirituals. No realistes com aquells que només veuen les primeres, tangibles i mesurables, però no més existents que les altres. Realistes de tota l'ampla realitat de món, feta d'interessos, de passions, d'ideologies, de concupiscències, de bones intencions, d'odis, de sentimentalismes...

Haureu entès, després d'aquesta disquisició un xic massa grandiloquent pel to habitual d'aquest periòdic — i pel qual us demano perdó, prometen no reincidir —, que som partidaris fervorosos del Pacte Briand-Kellog i que considerem una fita memorable l'adveniment d'aquest tractat. Així és, en efecte. Ací creiem en el pacte contra la guerra, com en la Societat de Nacions, com en la Democràcia, com en el Liberalisme. Aquestes grans institucions, engendrades totes pel fons d'ideologies del passat segle, per bé que algunes nades en el present, són les soles, creiem, que d'una manera o altra, treballen per millorar el món. La seva feina no va tan de pressa com voldrien els que potser només veuen les realitats espirituals. Però no pas tan a poc a poc com podrien creure els que només veuen els fets materials.

Fora de l'acció d'aquelles institucions, hi ha res, en l'ordre pràctic i polític, que treballi per a l'evitació d'aquesta cosa horrible que és la guerra? No. Doncs si a la fi la humanitat es veu lliure d'aquest pesombre, no seran aquelles ironies d'homes escèptics les que faran el miracle. Seran aquests tractats i aquests pactes. Seran els convenis de París i de Locarno i de Ginebra i tota l'obra pacifista feta des de la guerra encà, sota el signe de Briand, Stresemann, Chamberlain i Kellog.

X. X.

✱ Aquest número ha passat per la censura

EL FUTBOL

L'article del senyor Cambó publicat dies enera en alguns periòdics comarcals, ha plantejat de nou una qüestió que entre nosaltres mateixos ja havia estat debatuda. Es clar que la personalitat de l'ex-líder regionalista ha donat més relleu a l'afer i si bé en el fons, el seu punt de vista en lamentar l'excés d'apassionament que es posa en els espectacles esportius, millor dit en els del futbol (car en les altres branques de l'esport estem tot just en un període d'iniciació), és compartit per molts, no és irreverència, en canvi, afirmar que en aquesta ocasió aquell sentit de l'oportunitisme, que havia estat el lema cabdal dels polítics regionalistes, ha quedat una mica malparat.

Car la severa amonestació de l'il·lustre home públic arriba en uns moments alarmants per a la vida del futbol o millor dit, del que ha constituït fins fa poc la seva plenitud. La gent comença a desertar de les grades dels camps de joc i hom comença d'adonar-se que la indiferència entra a aquells cors arborats d'entusiasme, les temporades passades.

De totes maneres no cal estranyar-se que el qui viu allunyat de la vida interna del futbol no se'n hagi encara donat compte. La crisi no s'ha manifestat en forma aguda i potser que, llevat dels cíclics diguem-ne competents, ningú no ha tingut ocasió de fixar-s'hi. Flota per l'aire, però encara resta com una cosa impalpable.

L'advertència del senyor Cambó arriba aquesta vegada una mica tard i el que potser més hauria escaigut, fóra lamentar-se que aquells qui han tingut a llur mà el poder fer derivar la vida del futbol vers un aspecte més lògic, més positiu, no hagin estat capaços de fer-ho.

L'esport per l'esport és una molt bella teoria, però en determinades latituds no ha resultat sinó un mite. L'esport per l'esport pot comprendre's en pobles d'una cultura feta; on rarament el sentiment esportiu passa els límits d'un entreteniment; en què no se'l considera més que com complement d'una educació rebuda. En fi, allà on la paraula esport va íntimament lligada amb el significat escola.

En aquesta matèria és pueril voler establir comparances amb Anglaterra, amb Suïssa, els Països Bàltics. En escampar-se pel Continent, el lema esportiu ha perdut gairebé tot el seu sentit. En alguns indrets, com abans Alemanya i ara a França, la idea esportiva no és més que base per a la preparació militar. En altres, l'esport no ha servit més que de vàlvula d'expansió, perquè és en els espectacles esportius on encara es reconeix a les multituds un cert dret a desfegar-se.

El sentiment esportiu ha estat adulterat d'ençà que la voga esportiva impera. Abans de la guerra el veïem més idealitzat que no pas avui. Els Jocs Olímpics fins 1912 foren principalment manifestacions de propaganda per a les petites nacionalitats. Després en canvi aquests mateixos certàmens no han servit més que per a aguditzar els sentiments imperialistes de molts pobles i els mateixos directius de l'esport olímpic, en modificar de soca-rel els reglaments de les velles competicions, no feren més que enrobustir l'esperit d'aqueixa política.

Recordo a aquest propòsit la campanya dels anglesos arran dels Jocs Olímpics de París, per les escenes presenciades i que consideraven renyides amb la idea fonamental que hauria hagut de presidir-los. En lloc de la cordialitat i de la sinceritat, no es veia més que un esperit xovinista agre i intransigent, que no dubtava de recórrer a les trampes i a les males arts.

Els anglesos es queixaven llavors de la manca d'esperit esportiu. Però el cert és que aquest tan gallejat esperit esportiu no és comprès per les tres quartes parts dels qui es creuen fer esport.

A la nostra terra, però, l'esclat que havia aconseguit el futbol (la manifestació més estrident de l'esport local), va poder fer creure algun moment que se n'obtidrien beneficis als guanyos. Mes si avui poguéssim fer el balanç, veuríem que el futbolisme no ha aportat a cap ideari, el més petit contingut. El qui tenia i segueix tenint conviccions, s'interessa amb més o menys entusiasme per la nova dèria, sense abandonar cap dels seus deures ciutadans. Però el futbolista a seques s'ha man-

tingut tan...
totes les exigències
petit sector, darrera a...
tres clubs no hi ha més...
questa mena. Son aquells que...
dre, els qui no titubegen a des...
ners que calguin per a anar a cer...
resos, polonesos, d'on convingui, per gre...
nar-se el gust de veure guanyar el ma...
Uns cada diumenge. Es inútil parlar-los d'af...
avantatges morals que el club hauria de p...
posar-se; és endebades que se'ls retregui l'obra...
de cultura física que caldria fer; dir-los que...
els jugadors han de fer-se a casa i no a fora...
Es perdre el temps.

La sensibilitat del futbolista d'aquesta mena no s'altera més que per les victòries o per les derrotes dels onze jugadors que vesteixen el seu jersei. Se'ns retrauran determinats actes; no hi hem cregut mai. Moltes vegades allò que s'ha cregut una adhesió sincera no era més que afany de sumar-se a la voga. No hem d'oblidar tampoc que l'esperit localista influeix d'una manera decisiva en les multituds. Enguany, jo us asseguro que si el Real Madrid arriba a ésser campió d'Espanya, la recepció que s'hauria tributat als seus jugadors no hauria pas tingut res a envejar a aquelles entusiastes manifestacions amb què algun dia havia estat rebut ací el Barcelona.

Seria pueril relacionar l'entusiasme futbolístic dels madrilenys amb altres coses. Per què enganyar-nos?

Tornant però a la crisi del futbol, cal convenir que la mala tongada del barcelonista en pot molt ben ésser la causa. En tot cas, no ha fet més que precipitar una mica més les coses i no trigarà el dia que ens adonem que s'havia començat la casa per la teulada. Això pel que afecta la capital; en la resta de Catalunya, el futbol es troba en un estat lamentable de desorganització i de pobresa, tant material com moral. Recorrent per obligació la premsa de les altres ciutats de la península, hom s'adona que el clam és unànime. El futbol se'n va a la posta. En el partit jugat diumenge abans a Sant Sebastià amb el Barcelona—dues grans "vedettes"—, no es recaptaren més enllà de vuit mil pessetes. Aquest és el panorama una mica decepcionant del futbol a Espanya.

Per això deïem abans que la queixa de l'ex-líder regionalista ha vingut una mica tardana. El trist és que el futbol, prometedor un dia de les més falagueres esperances, pel qual s'han despesat torrentades d'energies, se'n vagi sense deixar cap rastre, sense un bri d'aquella idealitat que tant anhelàvem. Algun dia, tots plegats ens en haurem de doldre.

VICENTS BERNADES.

La funció de l'orador

Començats els discursos, a les postres del sopar de Carles Capdevila, hi hagué, a un cert punt, un moment d'indecisió. Qui havia de parlar després de Pous i Pagès?

De cop algú suggerí: Pere Rahola. I se tanta veus en sordina repetiren: Pere Rahola, Pere Rahola, Pere Rahola.

Però Pere Rahola refusà. Les seves negatives, malgrat els precs suggestius de Josep Maria de Sagarra, que seia al seu costat, eren enèrgiques, contundents.

Pere Rahola guanyà, amb disgust de tot hom que hauria volgut escoltar-lo, després de tants anys de silenci.

Acabat el sopar, començaren les recriminacions. Un grup d'amics protestava.

— Però en nom de què o de qui jo havia de parlar? — deia Pere Rahola, excusant-se —. Jo no sóc actor, no sóc autor.

— Els temes són infinits. Les circumstàncies; la política i el teatre; l'orador i l'actor...

— No sou orador, vós? — tallà Camps Margarit.

— Home... — assentí modestament Pere Rahola.

— I els oradors per què carai serveixen? — Era claríssim; el grup contestà en cor: — Per parlar.

Els lectors sabran perdonar, com tenim de perdonar nosaltres, la barreja de matèries d'aquesta plana la qual, per dificultats imprevisibles d'última hora, poques vegades ha pogut sortir com desitjàvem.

El rei Amanuà. — Ara us faré un cocktail al gust europeu. Primer s'hi posa vermut italià. — Després, absenta francesa i whisky anglès. — S'hi afegeix cervesa alemanya i vodka rus. — S'acaba amb un raig de cafè turc. Es remena... — i ara beveu — !!!!!

(Daily Express.)

COLONIAL

Varon Dandy

PERFUM D'HOMME

NET I DISTINGIT

PERFUMERIA
PARERA
CREADOR
DELS PERFUMS
I PRODUCTES
DE BELLESA
Tentación
PER A SENYORA

LES LLETRES

NEGUITS DE PALMIRA

Conte inèdit de Miquel LLOR

(Continuació)

Ell la deixava mestreja sense protesta, puix que a desgrat de l'olímpic desdeny amb què el tractava, a les estones oportunes, ella encara era complaent. D'altra banda: què dir si a l'hora de seure a taula el plat era curull de les menges més grates al seu estómac, tanmateix aristocràtic?

A les tardes, com que a casa no sabia què fer, se n'anava cap als pradells de les rodalies, en cerca de cargolins i d'herbetes per amanir ensiam. Els vespres duia a passeig la vergonyosa Carina, i amb la mateixa paciència que aguantava els dramàtics sermonaris de la muller, es deturava a totes les cantonades on la gosseta solia entretenir-se.

Tard o d'hora, se sentí contrariat, sense un braç afectuós on recalcar-se. Aleshores, per distreure's del fredoriment de la muller, cercà consol vora d'una seva compatriota tota nervís i foc, molt arrissada i alegroia, la qual feia de cambra en una casa veïna.

Algunes veus solícites dugueren la nova a Palmira. Tot i les ganyotes de fàstic que varen arrugar la seva boca, per dintre sentí una gran alegria. El darrer lligam que la subjectava a Rodrigo es trencava. Ja era lliure de braços i de pensament.

L'estiu es feia sentir. Era el temps que don Nin i la seva germana solien anar a casa d'una neboda, en un poble de vora mar. Però d'improvís, l'ex-capità digué a la seva germana que, un cop ajegut a l'ombra de la figuera, al jardí, no enyorava les airades salabroses de la mar.

La germana, tota sorpresa, li volgué fer entendre com era d'inconvenient refusar el convidat anyal de la neboda; però don Nin no es deixà vèncer.

—Vés-hi tu! No has pas de privar-te'n. Un parell de mesos passen que ni te'n adones. Si vols, jo vindré a veure't cada festa, però no em treguis de casa ara, que començo a trobar-li el sentit.

—Té raó! —intervingué Palmira—. D'altra banda, el seu germà vessa salut, gràcies a Déu. Tampoc no el deixa sol. Que no som per a res nosaltres?

Rodrigo aprovà tan bones raons. Ell passejaria amb don Nin i fins alguns diumenges anirien tots tres junts a veure la germana i el gos.

Per bé que amb recança, la veïna va creure'ls i se n'anà després d'haver recomanat don Nin als amics, amb llàgrimes als ulls. Don Nin, en canvi, desvesat a trobar-se sol, se sentia lleuger, com qui diu rejovenit.

Dedicà la meitat del temps als veïns. Cada dia els era més festós. Rodrigo se li fumava els cigars amb tan ingènua vehemència, que don Nin i Palmira somreien compadits. Ella plantava flors triades al jardinet del veí, li feia encàrrecs menuts i sempre duia una gran rosa al pit, d'aquelles preferides de l'ex-capità. Ell, par tal de correspondre tanta confiança, va regalar-li un canari eixordador, i la fotografia en tendres positures vora l'aigua de l'estanyol...

Cada tres o quatre vespres el matrimoni i don Nin sopaven junts. Ell s'empomada el cabell, cendrosenc ja, i que li queia entorn del rostre amb abandonat deix de noblesa vuitcentista. Duia diamants, corbates clares i tot sovint se li escapava de dir, amb els ulls abovats damunt la veïna:

—Què fóra de mi sense vostè, més ben dit, sense vostès —rectificava en veure que Rodrigo també hi era. Però el fill de mamà Belén fumava amb les galtes enrogides per la digestió una mica complicada.

De sobte decaigué l'aspecte joïós de don Nin. Es queixava d'un sobtat enfe-

brosimet del braç. Abans de parlar-ne a la germana, Palmira volgué veure-ho amb els propis ulls. El posat tranquil del seu rostre assossegà el malalt; allò no era més que un vulgar brià. Don Nin digué d'anar a veure el metge, però la muller de Rodrigo el va distreure de tan mala idea.

—Metges: metges —féu, despectiva, sense adonar-se que li retornava aquell aire de venedora de mercats no gaire ben oblidat—. N'erren més que no en salven. Jo tinc una oració que va ensenyar-me una bona dona, una santa, que curava per gràcia de Nostre Senyor. Vol que ho provi?

—Faci el que vulgui de mi, Palmireta. El que vostè no pugui, ningú del món no ho podrà.

Palmira féu com si no l'entengués.

—Un cop ben senyat i amb una mica d'ungüent de la farmàcia, el mal es fondrà com per miracle.

El braç dolorós s'oferí a la provatura. Palmira amb el rosat capicó del dit, va fer set vegades el signe de la Creu damunt la muntanyola enverinada, a ritme d'aquests mots sibillins, xops d'encis i de comaratge de rebotiga:

Brià cavalier,
mala fi tu puguis fer,
jo tip, tu deuj;
mala fi puguis fer tu.

L'ungüent fou aplicat damunt del remei; al cap de vint-i-quatre hores el braç començava a desinflar-se.

L'esguard triomfal de Palmira s'entenebri de veure el poc cas que feia don Nin del seu èxit.

—Amic meu. Qualsevol diria que li fa una trista gràcia de trobar-se bé.

—Bé, diu? —sospirà ell.

—No? Miri's quin braç tan bonic.

Eren al jardí, sota un ombra bullent, de migdia, entorn d'una bonior d'insectes. Els gira-sols eren tots estarrufats; les branques d'un nespler, feixugues de fruita madura, tustaven els vidres de la galeria, inflamats de sol. La mà de don Nin féu presa del braç de Palmira. L'home borbollà amb accent tèrbol:

—Es que el meu mal va via endintre, cap a l'indret del cor.

—El cor, diu, don Nin? Ai, no m'es-panti!

—Sí: i vostè no pot, no vol... no voldria... salvar-me.

I deixà la frase escuadada, car d'una sola émbrazida dugué la mà saludadora de mals fins els llavis assedegats.

Palmira llençà un xiscle menut i fugí amb els ulls i la boca closos. A poc a poc anà tornant a la serenitat; obrí un ull, després l'altre; s'aixecà molt solemne i va mirar-se en el gran mirall del trèmol. Estengué els braços en un gest de suprema angúnia i un somriure amarg va descloure-li els llavis.

—Què sé jo de res, pobra dona? —féu com en un desvari. —Tu, destí, ets el dimoni: tu!

I una mitja rialla tràgica li contragué la boca.

Haurieu dit que era el joc del gat i la rata. A estones don Nin feia de gat; a estones el gat era Palmira; a estones ho eren tots dos; però en veure's de prop, els dequia l'emptenta. La muller de Rodrigo parlava sola, absent als flonjos raonaments del marit; la fatigaven els llibres. Algun que altre cop li sobreixien les cavil·lacions i, vagarosa com una princesa maeterliniana, mormolava.

—Es l'eterna divina història!... amor, purificació!...

Ja no tornà cap més tarda al jardí; don Nin, tampoc. Però el destí se'n dugué una nit a Rodrigo i va posar de costat els dos veïns.

—Palmira!... Palmireta fugitiva: d'ençà que no la veig camino d'esma. Ja sé que hauria de cosir-me la boca o anar-me'n, però sols de pensar-ho, el fred de la mort em sega les cames.

—Jo no vull pas que es mori, don Nin.

—I què en trec de viure, si no podem ser feliços?

—No pot ser; no pot ser. I no m'en-raoni amb tant de foc, que el cap em roda.

—Quina llàstima, Palmira meva! Les nostres ànimes s'adiuen tant!

—Massa que me n'adono. Bessones són.

—I per què no les fonem en una de sola?

—Estic lligada de peus i mans.

—Els lligams cauen tots sols.

—Hem fet tard, amic meu.

—No pas del tot —va respondre don Nin, en un deliri progressiu—. I atragué la veïna per la cintura.

—Pietat, pietat pel meu abandonó —pluà ella amb molta prudència, poruga d'esser sentida d'algú—. Miri que se'm posa una bena d'or i de foc als ulls...

—Criatura sublim! —féu ell, ja al capdamunt de la passió—. Deixa't la bena i jo t'ensinistraré les passes cap a la felicitat.

Palmira es recalca damunt aquell pit generós i ja no li calgué anar mai més sola amb la bena als ulls. Una mà enamorada la guiava entre el silenci de les ombres, amb sorpresa de la gosseta. La Carina es deturava amb una vibració gairebé interrogativa als narius i una pota a mig aire, dubtosa.

Per contra, Rodrigo no veia res, o millor, del poc que veia en separava els ulls atret pels afalacs de la seva nova amiga. Però aquells amors furtius no provaven ni a ell ni a ella; eren un seguit de surts i precipitacions, com qui roba. Don Nin resolgué el conflicte a grat de tothom. Un vespre parlà amb la cambra, de primer amb relativa tivantor; després l'un i l'altra varen somriure. Don Nin li posà a les mans un bell feix de bitllets, i ella, amb llàgrimes als ulls, volgué besar-li el guant.

Aquella mateixa nit, l'afavorida proposà a Rodrigo d'anar-se'n tots dos amb l'idilli, fora l'abast de mirades pertorbadores. Rodrigo dubtava, però ella va ensenyar-li el present de don Nin; una gran rialla dels dos amigats nuà el pacte. Així i tot, el fill de mamà Belén no deia ben bé sí; però la gosseta, altra vegada oportuna, va obrir-li la porta.

Una tarda, la Carina va entrar dins la cambra de Palmira amb la franquesa de sempre; però en comptes del terròs de sucre, rebé el cop d'un objecte dur en el flanc. Va girar-se amb odi contra d'aquella força enemiga; s'adonà que era una sabata ferrada, d'aquelles que don Nin duia per casa amb la gorra de servei, en record dels temps gloriosos d'activitat.

La sabata restà a terra amb un posat tan humil, que la Carina va acostar-s'hi encuriósida. La collí amb les dents i se l'endugué avall de l'escala, just quan Rodrigo passava el cancell. La gossa anà a trobar-lo, amb la cua frissosa, i va deixar la sabata als peus del seu amo i se'nyor.

Rodrigo no pogué retenir un sospir.

—He vingut massa d'hora —féu contrariat—. Rumià un segon; després, va posar-se la Carina a coll i la besà tres o quatre vegades. Amb fonda recança dugué l'esguard a tots el recones del rebedor i sortí de la casa, capbaix.

—No puc queixar-me. —Es deia tot anant-se'n—. Em compra la dona. Però Déu ho fa bé tot; el que et pren amb una mà, amb l'altra t'ho millora.

La casa, la gossa i el canari restaren sota la guarda d'una servent de Palmira. Quan la germana de don Nin vingué a cuia-correrents, esglaiada de les espadidores noves, rebudes en el ple del seu pacífic estíueig, va trobar les dues cases buides. El germà i la veïna eren lluny; acompanyaven aquella lluna de mel de darrera hora cap a França i Itàlia. En la lletra rebuda, don Nin li declarava, molt sec, el propòsit d'anar-se'n alguns mesos; li feia diverses indicacions relatives a interessos i l'aconsellava de retornar prop dels nebots, fins un altre temps de més calma.

Quant a Palmira, mig ofegada en un núvol d'embragues, tenia por que la seva vida actual no fos un somni. Tanmateix el presentiment d'un destí escollit no l'havia feta quedar amb les ganes.

Entortolligada de braços al coll de don Nin, li deia noms heroics, cada dia diferents; li dedicava les més refinades blandícies, suggerides per l'entremaliadura dels nervis. Pla que la passió els florís en un bon tros endarrerida, però les mans eren tan expertes a ventar el foc, que a estones la xerxola s'enfilava a una alçària torbadora. A l'hora de posar els peus a terra havien de demanar-se si eren d'aquest o de l'altre món.

Tornaren. A fi de no veure's exposats als equivocs de gent malèvola, anaren a viure en una caseta que don Nin comprà una mica lluny del barri d'abans. Per repòs de la consciència, cedí amb tota le-

El prestatge de MIRADOR

GOETHE, *Werther*, traducció de Joan Alavedra (Biblioteca Univers, vol. V).—Gràcies a l'esforç intel·ligent d'una biblioteca de traduccions competentment dirigida, ha estat incorporada a la literatura catalana una obra cabdal, representativa. Potser no està tot dit sobre *Werther* i, encara més, molt del que se n'ha dit és ben poc conegut entre nosaltres. No podem ni esllorar-ho en aquesta curta nota. Citem a desfer l'opinió que tots hem trobat feta, segons la qual *Werther* era un llibre que provocava suïcidis. Dubtem que de molts anys ençà n'hagi suscitat cap. En plena bullida romàntica, el suïcidí flotava en l'aire i ben poca cosa el provocava. L'obra de Goethe, més que una causa, n'era un efecte. La versió de Joan Alavedra, excel·lent; cal felicitar-se que hagi aparegut un traductor de confiança d'un idioma com l'alemany, que tants pocs conreadors literaris té a casa nostra.

J. J. CASANOVA DE SEINGALT, *La meua fugida dels Ploms*, traducció de Just Cabot (Biblioteca Univers, vol. VI).—L'obra del conegut aventurer té, més que un interès literari, un interès de document humà, utilíssim a l'historiador. Això pel que fa a la gent seriosa; pel que fa a la gent amiga de passar l'estona, "que positivament no lleixen sinó per fugir de la temptació de pensar", com diu el mateix Casanova, trobaran en aquest llibre una bona ocasió de llegir un llibre d'interès per la quantitat d'aventura i d'alternar l'esgarripança d'una presó inquisitorial amb el somriure d'alguns trets d'humor. No ens està bé parlar de la traducció.

RAMON MUNTANER, *La Barcelona vuitcentista* (Llibreria Catalònia). —Dir-se Ramon Muntaner quan se senten aficions històriques fóra d'una feixuga responsabilitat si l'autor d'aquest llibre tingué grans ambicions. El seu propòsit, però, ha estat de donar una mena de catàleg d'esdeveniments, personalitats i costums de la Barcelona del segle passat, relació abreujada de fets despullats de tot comentari. L'obra, així, es decanta a l'eixut, perill menor que el de la literatura mediocre i pretensiosa. Aquesta tria de Ramon Muntaner ens el fa aparèixer, doncs, com un home discret, que ha escrit una obra de gran utilitat pel fet de posar a la mà allò que cal cercar en obres disperses, voluminoses o de difícil adquisició. Tot i l'eixutesa inventarial, més d'un barceloní s'emocionará fullejant-la. Lamentem, però, la manca d'un índex que facilitaria la recerca de dades.

J. C. R.

Pel forat del pany

La censura dels llibres d'En Pla

Josep Pla, l'afortunat autor de *Madrid*, assistia, abans d'esser publicat aquest llibre, a la intransigent i severa revisió de proves que en feien el senyor Josep Maria Junoy i algun altre Josep Maria. El pobre Pla veia com aquests li suprimien amb il·lapis blau tots els mots pintorescos que li són tan cars. De sobte, en arribar a la pàgina 82, ratlla 3, Pla va veure que Junoy li anava a censurar un «cul de sac» molt escaient i no va poder més. Botà del seu seient i en un rampell de rebellió va cridar: —Junoy, pel més sagrat: suprimiu el que vulgueu, però no em toqueu aquest cul de sac.

En Pla ho deia...

En parlar l'altre dia de la possibilitat que En Ruyra fos víctima d'unes Gavarres literàries, estàvem molt lluny de voler insinuar, com ha suposat algú, que posàvem en dubte el crèdit comercial de l'empresa que ha editat el llibre d'En Ruyra. Vollem senzillament indicar que els autors no quedaven satisfets després de publicat el llibre.

Val a dir que la font d'aquestes informacions és Josep Pla, que no parlava gaire bé de la casa. Però ara resulta que En Pla fa elogis del seu editor. En Pla està molt satisfet. Millor.

Això vol dir que no cal donar gaire crèdit a les dites de l'autor de *Madrid*. Sovint perd la noció de la realitat: a vegades acaba per creure que li han passat realment coses que ha imaginat.

Un exemple: En Pla ha dit mil vegades que en certa ocasió va trencar-se una cama. Doncs bé, això no és cert. Qui es va trencar una cama jugant a futbol, fou el seu germà En Pere Pla. I En Pere Pla us dirà que el seu germà Josep està ben convençut que un dia es va trencar una cama.

I que consti que fem espontàniament aquesta aclaració.

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria, S. A.

Barbarà, 16 Telèfon 12781
BARCELONA

LA BELLE VIE A BARCELONE

Per FRANCIS CARCO

Reportatges del gran novel·lista francès. Explica les seves impressions i el que va veure en els baixos fons de Barcelona. Demani els tres últims números del GRINGOIRE (a 0'40 Ptes. cada un) que porten aquests interessants detalls.

LA LLIBRERIA FRANCESA

RAMBLA DEL CENTRE, 8 I 10

galitat els seus béns a Palmira. Ella venqué la casa del padri per tal d'esborrar tot rastre del passat; de la vida i dels actes d'una pobrissona Palmira, que no tenien res a veure amb la gloriosa exquísida de la donya Palmira actual.

Per dins la seva nova casa, haurieu topat a cada dues passes amb cortines suavisssimes, amb plantes de saló gairebé impalpables, amb miralls de dolç esclat, amb mobles rars, duts qui sap d'on. La capa de la Carina era feta d'una randa antiga. Però la gosseta, enyoradissa d'aquells mesos de llibertat i de la niada de cadells que l'atzar va dur-li, aprofitava totes les avinenteses per sortir a barrejar-se amb els companys del carrer.

Des del balcó, Palmira la va sorprendre dues vegades en ple festeig; i totes dues vegades se'n tornà a dins vermella de galtes. Era tan pudorosa com a la primeria de conviure amb don Nin, d'aleshores que barrava el pas de la porta a l'amic, si s'esqueia d'haver algun llum encès a la cambra d'ella.

Va passar un any, varen passar dos anys. Embragats per l'amor autèntic, don Nin i Palmira fluctuaven en el misteri d'una llum trencada. Als veïns els embadalava aquella dama prudentment esquivada, amb els seus vels rosats a l'estiu, amb els seus abrigalls a l'hivern. Saludava amb un cop de cap menut, amb la mà, sempre enguantada de blanc. Palmira, definitiva-ment, era desarrelada d'aquells cansaladers entre els quals havia nascut per error.

De sobte, en ple apoteosi, un pèrfid badall va obrir-li la boca, de bell nou.

—Potser torno a avorir-me? —es preguntà esglaiada.

Sí; s'avorria. Un vel glaçat s'interposava entre ella i la resta del món. Feia dos anys que n'era distreta, però l'espurna de gel que se li passejava per la sang no s'havia pas fos. Tant s'avorria ara amb don Nin (aquell home tan home, una mi-

ca geniut, fet i fet), com amb aquell es-queix d'home que es deia Rodrigo.

—Rodrigo!... Era tan senyor quan ens vàrem conèixer —pensà amb un tremolí de tendresa—. Qui sap per on ronda, vora d'aquella perduda? Que l'Àngel de la Guarda me li obri els ulls.

Les flors, els ocells i la gosseta perden interès. Torna a nodrir el seu esperit amb els llibres, negligits feia dos anys. Els esdeveniments catastròfics, els diàlegs patètics, la munió de problemes sentimentals de mal resoldre, eren en el mateix lloc en cada novel·la, vius com el primer dia. Ella, en canvi... ¿què li passava a ella d'ariscat, de noble, d'extraordinari, dins l'aigua dormida d'aquella peixera de color de rosa?

Ben cert que Rodrigo era poc home; però l'altre potser ho era massa, tan senzill. Veia les coses en bloc; passava per alt els detalls íntims, els divins matisos que Rodrigo destriava d'un cop d'ull, amb la seva finor natural, d'aristocrata de mena.

—Ah, Rodrigo!... Rodrigo tampoc no era feliç. El seu companyonatge amb aquella noia nerviosa i arrissada no durà gaire. Ella era exigent i ell va tornar-s'hi. Ni a l'un ni a l'altre no els plaïen les mateixes satisfaccions a les mateixes hores i l'encís es març.

Amb les restes de la generosa oferta de don Nin, ella va entornar-se'n a la seva terra, on la casaren amb un camperol eixut i negrenc, qui no deixà mai de donar gràcies a la bona sort que li féu encontrar una muller de confiança.

Rodrigo anà vivint sol, en una plàcida mediocritat, força content de veure's lliure de tiranies femenines, car les dones que ara tractava li eren fidels mitja hora seguida i amb un no-res s'accontentaven.

(Acabarà.)

Llegidors Catalans

No compreu a cegues!

No feu subscripcions

sense veure els llibres!

No adquiriu obres per

la lectura d'un senzill

prospecte!

Visiteu vostre llibreter!

LLIBRERIA CATALONIA

PLAÇA CATALUNYA, 17 - TELÈFON 12456

dóna facilitats als seus clients i amics per

examinar els llibres tan detingudament com

calgui, sense el compromís d'adquirir-los.

I E L T E A T R E

LES ESTRENES

TEATRE ROMEA

Quan el cor parla, comèdia dramàtica per J. Bernat i Duran

Amb l'aparença d'una obra modesta el senyor Bernat i Duran ha aprofitat l'ocasió—cosa que sempre està bé i sobretot en plena Quaresma—per donar als autors un exemple de teatre altament moral i predicar al públic unes quantes moralitats. I això ho fa amb un llenguatge tan clar, i tan senzillament, que tenim la seguretat que si un japonès assistís a la representació entendria l'obra. El conflicte és planer! Tothom veu que l'autor es proposa proclamar ben alt la indissolubilitat del matrimoni, el respecte als pares, l'amor al treball i altres principis morals d'antiguitat i solidesa venerables.

L'obra marxa de dret com una bona pel·lícula i sense gaires personatges episòdics, perquè els únics que hi ha innecessaris són aquells nois que juguen a billar i una veïna que surt al començament de l'obra.

Diuen que el senyor Bernat i Duran es vanta de "manejar bé els ambients", i això és veritat. Hi ha en tota l'obra una quantitat extraordinària de realisme que no li pervé de la interpretació que hi donen els actors, ni del dinar del primer acte. Hi ha un imponderable que no té altra explicació que la facilitat amb què l'autor maneja els ambients. És evident, però, que el senyor Bernat i Duran maneja amb molta més facilitat l'ambient menestral. No obstant, aquells aristòcrates del segon acte fan molta impressió al públic.

Aquest segon acte mereixeria capítol a part. Denunciem aquest segon acte com a dissolvent. Només se salva el sentiment maternal, però aquelles germanes!... La senyoreta Bui-xadó fa una germana tan antipàtica que sortí que ella és molt bonica. En aquest acte l'autor fustiga durament l'aristocràcia, tan durament que amb facilitat adquiriria un to anarquitant. Però l'autor ho fa amb un fi moral i en tenim la prova en el fet que l'Enric és contigui amb tanta noblesa i no faci demagògia. En mans d'un autor qualsevol, el personatge de l'Enric aprofitaria l'oportunitat per entèndir la galeria amb quatre frases bolxevitzants.

Malgrat el seu caràcter dissolvent, creiem que amb alguns lluegers retocs en aquest acte l'obra guanyaria, perquè podria ésser representada en tots els centres catòlics i teatres de societat, que tan mancats estan de bona literatura.

Qui hagi llegit les crítiques que el senyor Bernat i Duran escriu al *Noticiero Universal* tindrà la satisfacció de veure els principis artístics i morals del seu autor convertits feliçment en realitat, la qual cosa és una prova més de la teoria nostra, segons la qual hi ha un inevitable paral·lisme i una justa correspondència entre les obres més diverses d'un mateix autor.

Esperem que el senyor Bernat i Duran, que té una erudició teatral immensa, ens donarà en altra ocasió la prova que pot també envestir una obra de tema més modern i complicat, cosa que sembla ha de poder aconseguir-se sense violar els drets de la moral i el bon gust. I desitgem una altra prova per a demostrar la nostra opinió que l'autor de *Quan el cor parla* està destinat a tenir sempre un èxit igual, ni més gros, ni més petit, que ja és molt. I n'estem segurs per aquell imponderable de què parlàvem.

L'obra comou el públic. Vàrem veure plorar molta gent.

M. B.

EL PREMI "MIRADOR"

Tenim molt avançats els treballs d'organització del concurs per a l'adjudicació del premi de 2.000 pessetes que MIRADOR farà a mans de l'autor de l'obra en tres actes, estrenada durant la temporada que acaba a la Setmana Santa, i que obtingui major nombre de vots.

Recordem que podran votar tots els espectadors dels teatres Espanyol, Novetats i Remea, i que no podem tenir en compte els vots que han estat tramesos a la nostra redacció per alguns entusiastes que tenen massa pressa.

Entre la gent de teatre el concurs al «Premi MIRADOR» ha estat molt comentat i tothom ha pogut donar-se compte que ens proposem crear el major interès possible a favor del teatre català, que no està tan mort com algú suposa. Cal només que la gent interessada, els que exposen en afers de teatre català la seva fortuna, no es faci prejudicis. Ja som prou grans per acceptar esportivament i amb serenitat el fall d'un concurs. A París, el premi anual de literatura que porta el nom de Goncourt serveix per llogar un autor i consolidar una casa editorial. Però les cases editorials que no han tingut la sort d'haver editat el llibre premiat no se senten vexades si no surten premiats llurs autors.

Per ara podem donar les següents bases sobre el procediment que regirà per al concurs, i en els números següents donarem els detalls que manquin, la llista completa d'obres estrenades i els retrats d'autors d'aquestes que encara no hem publicat.

BASES

1. A la porta del teatre es donarà a cada concurrent un butlletí de vot en el moment de lliurar la contrasenya d'entrada.
2. En el butlletí hi haurà la llista completa de les obres estrenades que entren en el concurs, i l'espectador que vulgui votar haurà de marcar amb una ratlla l'obra de la seva preferència.
3. No es donaran més butlletins al públic en començar el primer entreacte.
4. Durant aquest primer entreacte, els espectadors podran dipositar els seus butlletins de vot en unes paneres disposades a l'interior del teatre i degudament controlades.
5. En el moment d'acabar el primer entreacte, les paneres seran retirades i es procedirà durant l'acte següent a comptar els butlletins dipositats, els quals, degudament empaquetats, es guardaran en lloc segur fins a l'hora de l'escrutini.
6. Si la votació és prou nombrosa, continuarà durant el segon entreacte amb les mateixes formalitats que el primer.
7. La votació tindrà lloc en aquesta forma durant la funció del dissabte, dia 23, a la nit i a les de tarda i nit del diumenge.
8. El diilluns, dia 25, es recolliran tots els vots emesos i es farà l'escrutini a MIRADOR amb la sola presència dels autors i dels representants de les empreses que hi vulguin assistir.
9. MIRADOR està fent gestions que encara no podem fer públiques, per a assegurar la fidelitat de la custòdia del vots emesos fins a l'hora de l'escrutini.

EL MESTRE PAHISSA A MADRID

No cal comentar el concert i l'èxit que, en ell, ha assolit En Pahissa. El seu prestigi n'ha sortit auriolat amb la doble valor del mèrit i del misteri. Després d'un hermètic article d'En Salazar, ha calgut que el mateix Pahissa expliqués les seves pròpies teories. Hi ha hagut, doncs, música descriptiva i descripció de la música. I En Lasalle s'ha tret 22 anys de sobre, tot acarant-se idealment aquella barba rossa dels seus temps de mosqueter barceloní.

Un èxit merescut, i res més. En Pahissa satisfet. I En Moraguetes, que l'ha acompanyat, satisfet també, per no desentonar. Però En Pahissa ha arribat i ha passat per Madrid en ple aldarull musical. En Serano contra En Guerrero; en Lasalle planyent-se d'unes frases d'En Villa; En Villa, etc., etc.

Uns quants amics — molts menys dels que ell mereix — donaren a En Pahissa una anomenada *comida íntima*. I, està clar, fou una desfilla de retrets, de queixes, de *rellallades*, barrejada amb l'enyorança dels temps passats.

En Lasalle es mostra somiós, remembrant els dies ja tan allunyats de *Vida Nueva*. I En Ricard Baroja exclamava tot consirós: — Ai! sí! Ara ja em diuen *Don Ricardo*, com al meu germà li diuen *Don Plo*.

En Pahissa, tan ben pintat de negre, somreia, no se sap si de goig o de pena.

Potser com a compensació es parlà de directors i músics estrangers.

Es va saber aleshores que Oscar Fritz, que acaba de passar per Madrid, s'ha negat a dirigir en un concert *L'encantament de la primavera*, de Strawinsky, perquè no podia assajar-la més que quatre vegades.

— No hi ha cap director espanyol — deia En Lasalle — que pugui assajar una obra quatre vegades.

I En Pahissa tornava a riure. I ara sí que ja es comprenia de què.

Naturalment, sembla que fou ell mateix qui defensà els músics executants de les orquestres. En aquest punt, En Lasalle contà el que ha succeït amb l'aripista catalana, tan justament celebrada, Lea Bach, a qui en un dels concerts, ha acompanyat un flautista, fins a tal punt extraordinari, que ella, sorpresa que li haguessin triat tan curosament un acompanyant tan excel·lent, remercià la gentilesa i demanà qui era executant de tants mèrits i com s'anomenava. En Lasalle li digué aleshores, agut i caval·ler: — 13,50 a l'orquestra Lasalle.

De tot plegat — En Pahissa somreia sempre — es tragueren, tot barrejant-hi queixes, atacs, sagetes enverinades — moltes conclusions tristes.

I davant d'En Pahissa, amb una discreció galant i correcta, es digué que en els concerts actuals quan hi ha obres espanyoles es solen fer 1.500 pessetes, i quan són estrangeres, 5.000 ó 6.000.

Hem de tornar a dir-ho? En Pahissa tornà a somriure.

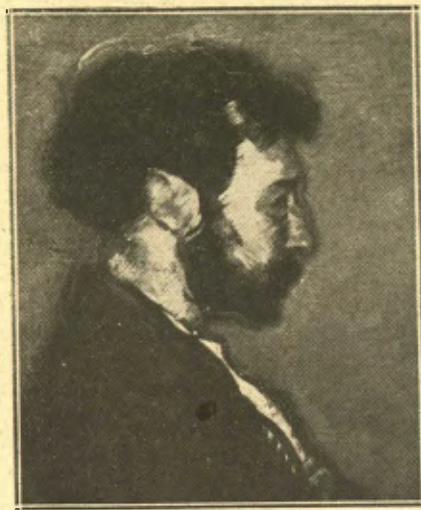
I tot somrient En Pahissa, s'acabà l'àpat en el qual, com que es festejava un músic, gairebé no hi havia músics. Hi havia, però, el músic més jove: En Gustau Pittaluga, que només té 22 anys i uns mesos i uns dies, i ha desbancat, per tant, l'Ernest Halffter, que ja en té 24 i uns mesos i uns dies.

Sempre és un consol que no sabem si farà somriure també al mestre Pahissa, que, tot ha de dir-se, se'n va molt content, admirat dels *chicos* de la premsa i de les *chicas* del carrer.

RAFAEL MARQUINA

Carles Capdevila, actor, director i empresari

Carles Capdevila no és pas un home fàcil de comprendre. Com més voleu empresonar la seva ànima, més us llisca dels dits. I, tanmateix, ell, quan s'engega, és un home enraonador, efusiu. Un *causeur* admirable quan el tema el suggereix. El que jo fes la crítica de teatres, em permetia proposar-n'hi molts de temes d'aquests que el captivaven. Mai no he trobat ningú que, de les qüestions teatrals, en parlés com ell amb tanta lucidesa. Més d'una vegada, les seves paraules, han estat, per a mi, un alt mestratge, una segura orientació. Però, per a la seva banda, el tema del teatre li guarda tantes il·lusions i desenganys de joventesa, que se li fa un tema relliscós per a les confidències. Evocant-les totes, podria reconstruir esque-

Un retrat de CARLES CAPDEVILA pintat per Nonell, l'únic retrat a l'oli que va pintar Nonell. En aquest retrat En Capdevila no va caracteritzat per fer comèdia; En Capdevila en aquell temps de la bohèmia romàntica abans d'ésser advocat i d'escriure, pintava a, naturalment, portava barba.

màticament la seva vida. Una vida que té la seva lògica, però que la seva complexitat fa semblar contradictòria. Una vida d'heroi *stendhalià*, més interessant per dintre que per fora, i a la qual ell s'esforça encara a retallar-li tot plomall, a donar-li una aparença grisa.

Carles Capdevila és fill d'un manyà que s'establí a la Barceloneta i que, amb gran esforç personal aconseguí de fer tirar endavant un negoci de maquinària. Però aquell home tenia ambicions molt nobles per al seu fill. Volia que fos home de carrera. Així Capdevila cursà el batxillerat i començà la carrera de ciències. El seu pare, però, morí sense veure acomplerts els seus desitjos. Capdevila, jove-níssim, és trobà doncs, de sobte, per una banda, amb un negoci que no entenia i per altra, estudiant una carrera que no li interessava. La seva vocació única, la que ha estat realment el nord de la seva vida, era la literatura. Les penyes de literats i d'artistes, les sales de billar i la Biblioteca Arús, especialment absorbien el seu temps. Les seves temptatives de treball seriós esdevenien, donada la seva educació i la seva manca de preparació tècnica, fatalment inútils. El fracàs, cada dia més gran dels seus estudis i la poca fortuna dels negocis, el posaven en una situació primparrada. Això el féu decidir a separar-se de la família. Havia anat a una acadèmia que tenien En Feliu de Lemus i En A. de Ferrater, on havia conegut Francesc Sardà. Amb aquest i amb Alexandre de Cabanyes, posaren un taller. Després, ni per això arribaren els recursos. Acabà per viure sol en una bohèmia una mica pintoresca. En aquell pis de bohèmia en Nonell li pintà el retrat que encara guarda i que tant estima.

Un dia En Pahissa, que era aleshores un dels seus companys habituals, li digué: — La meua germana treballa al Teatre Intim. Oh, i hi té una gran afició! — Per què no hi anem? — proposà En Capdevila.

Hi anaren. Adrià Gual els rebé admirablement. Passaren a formar part de la seva tropa. Per cert que entre els companys de Capdevila hi treballava també l'Ors, que aleshores no somniava encara ésser *Xénus*, ni molt menys *Eugenio d'Ors*.

Cal dir que Capdevila no hi havia anat pas perquè la professió de comediant

l'enlluernés. Li interessava el teatre no-més com una branca de la literatura. Uns anys abans havia estrenat ja una comèdia a la qual el mestre Morera havia posat música. Si féu d'actor ho féu com una de les tantes coses que provà en aquella època, per curiositat, per esperit d'aventura. Però la vida de Capdevila és, en certa manera, guiada per la fatalitat. És un home una mica — o un tros — abúlic per anar a trobar les coses. Diríem que és mancat de qualitats perforants. Té, en canvi, qualitats de resistència. Aguantant les coses que li venen a les mans i fins s'hi apassiona, per gust de l'obra ben feta. Això pot explicar que sent la seva vocació constant la de literat — i aquella per a la qual té més condicions — hagi fet ofícis tan diversos. El d'actor nasqué, com diem, d'una facècia. Ell, que fins aleshores no s'havia pogut guanyar la vida d'una manera normal, es trobà que fent d'actor se la guanyava. Arribà a cobrir aviat set pessetes i mitja diàries. Era el sou de galant i de dama jove més alt que aleshores s'acostumava a pagar a Barcelona. Molts actors en aquella època cobraven encara deu reals o tres pessetes.

Si la fatalitat el féu actor, fou també la fatalitat qui el féu empresari i director de Companyia. La fatalitat no revestí ací formes tan joganeres. L'aventura era més greu. Capdevila aleshores ja era casat. Acabava una tournée per tot Catalunya que no havia donat grans resultats. La feina havia estat ingrata i esgotadora. Acceptà una contracta al Remea sense mirar condicions, per fugir només del pesombre de tenir de tornar a voltar pels pobles. La nova empresa, però, no marxà bé. Per entre els basitadors començà a córrer el desagradable rumor que tots plegats es veurien ben aviat sense feina. A Capdevila, però, li semblà que les coses podien endegar-se; que, ben garbellat, el negoci no tenia d'ésser forçosament un desastre. Al mateix temps li agafaven esgarifances de pensar que, si l'empresa plegava, hauria potser de fer altre cop la maleta... En parlà amb Adrià Gual, li exposà els seus projectes. Aquest li digué:

— Vols que et presenti l'empresari? Es posaren d'acord i anaren a veure'l. D'aquella entrevista Carles Capdevila en sortí empresari i director de Companyia amb l'escreix d'una amistat que és una de les més profundes per ell. En arribar a casa, passà per un dels moments de més intensa emoció de la seva vida. Obri tots els armaris i tots els calaixos per a fer el balanç de la seva fortuna. Balanç irrisori! Esgurat tot, es trobà davant de la suma fabulosa de cinquanta set pessetes. Cinquanta set pessetes i l'obligació de pagar una nòmina crescuda al final de la setmana!

— No vaig pensar — ens deia amb un cert humorisme, després de referir-nos aquests fets — en la possibilitat d'engegar-me un tret. Però sí que vaig mirar amb una mica de melangia els meus mobles, pensant que potser dintre d'uns dies ja no serien meus. Jo hauria fet qualsevol cosa abans de deixar de complir amb els meus companys.

Reeixí tanmateix. Reeixí durant tota la temporada. Reeixí gràcies a una de les característiques seves que ja hem esmentat: la resistència. Fou actor, director i empresari en una peça, i, encara, traductor de moltes de les obres que estrenava. — Una de les hores més emocionants de cada dia — ens deia una vegada — era aquella en que, durant l'intermedi del segon i tercer acte, venien a donar-me compte del paper venut.

Capdevila, amb alguns reforços, hauria seguit la temporada vinent encara de director i d'empresari. L'èxit era ja assegurat. Aleshores, però, l'empresa del Principal començà a fer-li la competència. Tenia més diners, inspirava, per això, més confiança als actors.

Per la història de Capdevila actor, fóra fer la història del nostre teatre durant els anys que ell hi actuà. I ni és aquest el nostre propòsit, ni podem ésser tan llargs. Quan vingué un moment de depressió, de decadència pel nostre teatre, Capdevila es sentí cansat de la seva vida d'actor i decidí abandonar-la. En aquest cansament i decisió sobtada hi devia entrar, i no poc, la seva vocació de literat a la qual mai no havia intimament renunciat. Però li semblà que per deixar d'ésser actor, tenia abans d'ésser una altra cosa. Aleshores, potser, aconsellat per seu amic Agustí Calvet, assidu al seu camerino de comediant, decidí fer-se advocat. Fou una altra prova de resistència. Acabà en un parell d'anys la carrera. Per mediació de Josep Carner, hom li oferí un lloc de redactor a *La Veu de Catalunya*.

Un dels períodes més pintorescos i atzarosos de la seva vida quedava clos. No li restà cap enyorament del teatre com a actor. Seguí, però, apassionat-lo com a literat. Ho provenen prou les seves nombroses traduccions. Ho prova també aquella deliciosa comèdia en un acte «El quart de la sort», que ens evidencia l'autor que li llei inescrutable del seu fatalisme, ha fet perdre per al nostre teatre. Ho prova, finalment, el seu pas, massa efímer per la tribuna crítica del MIRADOR.

DOMÈNEC GUANSE.

SENSACIONAL

PROXIMAMENTE EXPONDREMOS EN NUESTROS SALONES

LA NUEVA MARCA AMERICANA

BLACKHAWK

UN AUTOMOVIL DE MAXIMA CALIDAD Y CONDICIONES TECNICAS MODERNISIMAS.

8 CILINDROS EN LINEA

4 VELOCIDADES. LAS DOS ALTAS EN TOMA DIRECTA.

DISPOSITIVO "NOBACK" SOBRE TODAS LAS MARCHAS. EVITANDO EL RETROCESO AUN EN PUNTO MUERTO Y DESEMBRAGUE.

FRENOS HIDRAULICOS ASIENOS AJUSTABLES CRISTALES IRROMPIBLES

BAJO CENTRO DE GRAVEDAD - EL AUTOMOVIL MAS SEGURO DEL MUNDO

SALÓN HUDSON & ESSEX S. A. REPRESENTACIONES Y COMERCIO

Sección de automóviles

BARCELONA MADRID Av. Alfonso XIII, 369 Castellana, 19

FIANÇACATALA

Grans novetats en Serveis de Cafè

Vaixella i Cristal·leries

Corts, 615 & Telèfon 12674

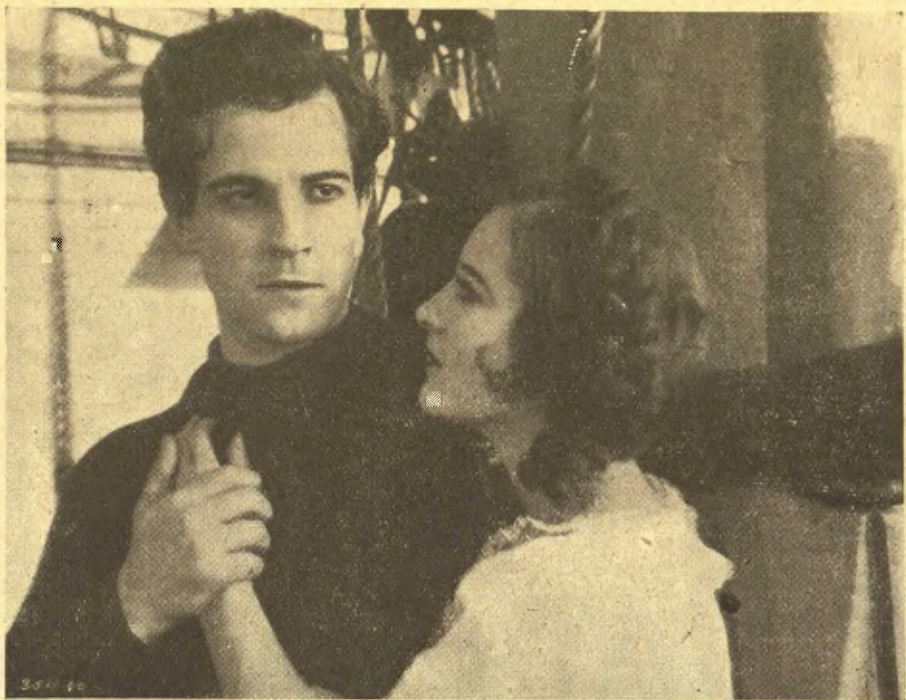
BARCELONA

CINEMA I DISCOS

ELS FILMS DE LA SETMANA

Amb una certa espectacularitat vaig anar a veure el darrer film de Glòria Swanson, que hom ens ha servit rera el títol de «La fràgil voluntat» (United Artists). En primer lloc, hi havia la senyora marquesa de la Falaise de la Coudraye, que és una bona atracció a despit del seu títol; i amb la marquesa hi havia el seu nas que ha merescut d'ésser anomenat per Winston Higgins «el tobogan dels cors». En segon lloc, aquest film té una història accidentada.

He vist, en canvi, com un altre film re-tenia l'atenció del seu públic a despit dels atacs traïdors d'un inesperat adversari. Mentre es projectava «La ruta de Singapur» (Metro-Goldwin-Mayer) en aquell saló que els seus propietaris troben sempre tan aristocràtic, una flaire d'un to claveguerenc evolucionà per entre els nassos de la distingida concurrència, Ernest Torrence i Ramon Novarro van contribuir molt més que els acomodadors, que cercaven la flaire per sota

RAMON NOVARRO i JOAN CRAWFORD en «La Ruta de Singapur»

Adaptació de «Sadie Thompson», la novel·la de Maugham, s'havia atret ja abans de néixer la colera de tots els censors de tots els Estats de la Unió americana, els quals veien en l'obra del novel·lista anglès un atac perillós contra la professió de moralista. Mig camuflat sota un nou títol, el film va ésser projectat, i suposo que els moralistes es tranquil·litzaren tot d'una. En passar de la novel·la al film, l'escomesa de Maugham perd tota la força.

Glòria Swanson fa en aquest film una bona entrada i una bona sortida. Aquell desmanec de Sadie Thompson, que desembarca a l'illa havaiana en començar el film i s'embarca, al final, cap a Sidney, em recorda vivament la Glòria de Madame Sans Gêne. Però entremig hi ha un procés psicològic d'allò més complicat que els productors d'aquest film no s'han escarrassat gens a fer-nos entendre. En la novel·la les metamorfosis espirituals de la pobra Sadie deuen estar llargament explicades i detalladament justificades. En el film, uns quants subtítols (algun dels quals han d'ésser retraduits a l'anglès perquè adquireixin una mica de solta) ens volen fer de pont entre estats d'esperit tan diversos que caldria un pont de més llum per a relacionar-los l'altra ment; què és, al capdavant, allò que fa que la pobra xicoteta tingui tanta por de tornar a San Francisco? No en sabem res; no ens ho diuen. I encara que ens ho diguessin no en trauríem gran cosa. Ho hauríem de veure. Aleshores potser aquells interessants primers termes de Glòria afligida ens produirien l'emoció que ara no poden despertar en els cors benèvols dels espectadors.

Els espectadors, que serven gairebé sempre un silenci discret (fora d'aquell que lleix en veu alta els subtítols o que amablement se us posa a la vora), esclafien a riure, amb raó, en els moments més seriosos del film. La culpa d'aquestes rialles era sobretot d'un reformador de costums, que l'actuació de Lionel Barrymore no aconseguia de fer convincent. Hi hagué moments en què «La fràgil voluntat» amb prou feines podia retenir l'atenció del públic.

afers, molt ben preparat des del principi, va agreujant-se encara tot al llarg de l'obra, i a la fi es torna d'una truculència que us molesta en lloc de commoure-us. Novarro i Torrence actuen en aquest film d'una manera normal, és a dir: bona. Joan Crawford, una noia d'esdevenidor, s'hi belluga discretament.

C. A. JORDANA

GLORIA SWANSON

JOAN CRAWFORD DISCOS

La primera cosa que cal fer en parlar de Joan Crawford, per tal d'evitar confusions sexuals, és d'advertir que, per estrany que sembli, Joan, en anglès, vol dir Joana, igual que Jean, Joanna i Jane, que és tal vegada la forma més autèntica del femení de John. Després de fer aquesta assenyada explicació respecte el nom de Joan Crawford, és curiós de constatar que aquest no és pas el nom veritable de la noia que el porta, puix que aquesta va començar la seva vida civil amb el nom romàntic de Lucille Le Sueur.

Des de la seva més tendra infantesa, Lucille va mostrar una decidida tendència a escapar-se de la situació en què es trobava, cosa ben natural si considerem que la primera situació de Miss Le Sueur fou la de minyoneta escarràs d'un col·legi de noies on la vida se li feia impossible, i la segona la de bugadereta estrètua vora un safareig que Mrs. Le Sueur dirigia. Lucille s'escapà de la primera situació i caigué en la segona, i de seguida va començar a pensar com s'escaparia d'aquesta.

Després de cansar-se els braços tota la setmana, Lucille solia aprofitar els diumenges per cansar-se les cames a les sales de ball de Kansas City. La seva agilitat dominical era un èxit i això va fer veure a la futura Joan com podria escapar-se d'ésser bugadera. Però l'impuls més fort que la noia va rebre vers el millorament de posició, va donar-li hi Ray Sterling, que era aleshores el seu festejador. Com Lancelot sortia a cercar la fama per amor de Ginebra, com en record de Beatriu el Dant s'escarrassava a fer tercets, Lucille Le Sueur seguia els camins de l'ambició perquè esdevinguessin reals les il·lusions de Ray Sterling.

«Ray — diu Joan — fou el meu incentiu. Tenia fe en mi. Sabia la meua vida miserable de petita bugadera. Coneixia totes les xafaderies que envolten sempre una noia que freqüenta les sales de ball. Tanmateix, oreia que jo seria alguna cosa. Creia que hi havia una ànima bella dintre el meu cos de ballarina. I era la primera persona que em despertava el desig de fer reals les il·lusions que es feia a base de mi.»

La noia, doncs, després d'una curta experiència com a dancing girl pels encontorns de Kansas City, abandonà aquesta ciutat i se n'anà a Chicago. Hi arribà amb tota la seva ambició i dos dòlars, i l'esperança de trobar-hi l'ajut d'una amiga. Aquesta era fora, i Lucille s'hagué de posar tot d'una a cercar feina. Va recordar un nom: Ernie Young, famós empresari de revistes, i aviat es trobava en una gran oficina, al capdavant d'una llarga cua de noies que s'agitava, neguitosa, davant una porta tancada.

«Mai no havia estat tan desesperada — diu Joan — com durant aquella espera terrible. Vaig estar més d'un cop a punt de deixar-ho córrer i de resignar-me a sortir al carrer a demanar caritat. I encara no m'explico el rampell que em va fer tirar al dret, passar davant de totes i empenyer la porta tancada. Dins l'estança, rera una gran taula, hi havia un home petit que era el gran empresari. Jo plorava a raig fet i sanglotava: «No em tragueu d'ací! Només tinc dos dòlars!»

Ens imaginem bé la pobra Lucille, amb els seus setze anys i els seus dos dòlars, plorant davant el gran empresari. I els fets van demostrar que els grans empresaris poden tenir també un cor sensible. Aquella mateixa nit, Miss Le Sueur començava la seva carrera dansant que la casualitat havia de desviar vers els films. La dansa va dur-se'n la noia de Chicago, i a Nova York Harry

Rapí, que cercava per als films cares noves, veié la cara de la tendra Lucille i no s'assossegà fins que la noia hagué pres la ruta de Califòrnia. L'any 1925 Miss Le Sueur canviava d'ofici i es convertia en aquesta Joan Crawford de què tan bones performances esperem els amics del cinema.

Aquest esquema resultaria incomplet sense una petita al·lusió al caire amorós de la vida de Joan. De primer hi hagué el festeig amb Ray Sterling, afer amorós que es liquidà amb l'absència, deixant la solidesa d'una

JOAN CRAWFORD i el seu bub-bub

ferta amistat. A Hollywood, Joan Crawford festejà llargament amb Mike Cudahy i sortí del festeig ben doctorada en filosofia amorosa.

«Un afer amorós, en començar, és com un vestit nou — diu Joan —. Es el vostre vestit favorit; no us sabeu estar de portar-lo. I un dia teniu la desgràcia de fer-hi un esquinç. Us agrada tant que de seguida us dediqueu a apedegar-lo. Ho feu amb una cura tan intel·ligent i amorosa que l'adob gairebé no es coneix. Però el pedaç hi és.»

«Un altre dia hi feu una cremada i, després, un bon sargit per a tapar el forat. Però ja sabeu que el vestit ha perdut la perfecció primitiva.»

Finalment, després de tants de pedaços i sargits, sal que reconeguem que el vestit ja no és nou. Us pot agradar encara més que cap altre dels vostres vestits, però el seu estat de terrible apedacament us impedeix de portar-lo. Un afer del cor pot arribar a un estat semblant d'atrocinament, i aleshores bé caldrà que us en desfeu. Enterreneu els parracs al fons del vostre cor, com si desdésiu els retalls d'un vestit a la tauleta de cosir.»

En canvi, les relacions cordials que han lligat Joan Crawford i Douglas Fairbanks (fil) deuen constituir un vestit de confiança, puix que la noia les ha fet acabar en matrimoni.

ARNAU DE BELLCAIRE

ADQUIRIU

els darrers èxits teatrals

LOS FLAMENCOS
i
LAS LLORONAS

impressionats en discos elèctrics

ODEON

En les obres simfòniques editades aquest mes s'ha donat bastant importància a la música russa. Figuren en els catàlegs «Scheherazade» (Gramofon) i les danses del «Príncep Igor».

La «Scheherazade» interpretada per l'Orquestra Simfònica de Filadèlfia dirigida pel mestre Stokowski, no és el ballet que ens ha donat a conèixer Serge Daguilew en el Liceu. És la suite simfònica en quatre temps composta pel mateix Rimski Korsakow sobre els temes del ballet expropiats per ésser tocada en concerts. És un encert haver editat aquesta obra que figura molt poc en els concerts que es donen a Barcelona, malgrat ésser, sobretot en aquesta versió, una obra de gran valor simfònic prescindint de l'espectacle del ball. La interpretació donada a aquesta obra pel mestre Stokowski és bona. Extrema una mica les cadències, però això no és un defecte en una música oriental com la de «Scheherazade».

La impressió és perfecta. L'orquestra sona plena i els instruments se senten amb tota perfecció, sobretot les cadències de violí que constitueixen el tema principal de l'obra, i la doble corda que les acaba. A més s'ha de remarcar que el pas d'una plaça a l'altra està fet amb molta cura, sense trencar la continuïtat de l'execució.

L'altra obra de música russa editada aquest mes, les danses del «Príncep Igor», tenen, com «Scheherazade», dues versions. La de l'Òpera i la del ballet que porta aquest nom. L'enregistra per la casa Odeon és la primera, és a dir, la de l'Òpera. L'enregistrament és bo sense ésser molt sonor, essent més remarcable la part d'orquestra que la de chors, que no són molt nòdrits.

També ha editat la casa Odeon el Ballet d'«Herodiade» i «Scena Pittoresque» de Massenet, d'una música teatral que no té per nosaltres un interès extraordinari, però amb un enregistrament i una execució que fan ressaltar l'obra.

Wagner figura també en el repertori amb la marxa fúnebre del «Capvespre dels Déus», interpretada per l'orquestra simfònica de Berlín. El mestre Karl Muck, que la dirigeix, l'ha interpretada com un bon mestre alemany. Tan sols els cops amb què Wagner anuncia la mort de l'heroi són donats amb un ritme diferent del que estem acostumats a sentir, inclús en els mestres alemanys que han vingut a Barcelona. La marxa fúnebre del «Capvespre dels Déus» no és potser una obra molt apta per a ésser enregistrada. La combinació del metall i de la corda, i l'escala cromàtica del tema de la mort de Sigfried, és prou difícil d'enregistrar amb tota la seva puresa. Però, de totes maneres, la casa Gramofon n'ha tret tot el partit possible, i en els plens l'orquestra no queda gens confusa, sentint-se a més molt bé el descabdellament de temes a través de l'obra.

També ha editat la casa Gramofon un poutpourri de «Cavalleria Rusticana». Ens hauríem estimat més, malgrat que l'obra no ens interessa gaire, que s'haguessin enregistrat fragments sencers en lloc de fer un poutpourri que musicalment no ofereix un gran interès. L'enregistrament és bo i molt sonor, tant que és convenient tocar-lo amb una agulla no molt forta.

Un disc de música espanyola, que sempre serà agradable de sentir és el «Barberillo de Lavapiés», de Barbieri (Gramofon), música popular que actualment està massa abandonada. La música de Barbieri té un sabor popular madrileny deliciós, i creiem que té més importància de la que correntment se li dona. «Pan y Toros», de totes maneres, no està a l'altura del «Barberillo».

MÚSICA VOCAL. — Una de les obres més completes de la música popular catalana és, sens dubte, «La Mort de l'Escollà», del mestre Nicolau (Gramofon). Ens ha produït, doncs, una vertadera alegria veure-la enregistrada amb una especial cura. Diríem que l'Orfeó Català a través d'aquest disc guanya en qualitat, malgrat la dificultat que representa l'enregistrament de masses vocals numeroses. Però és que a través de la placa de cera els elements que componen una gran massa coral agafen molt relleu i la veu pren una morositat especial, deixant sentir una sèrie de matisos que passen desapercebuts en escoltar el cant directament. Així, en aquest disc els sons metàl·lics dels baixos agafen un relleu extraordinari i són d'un efecte sorprenent.

J. G.

Relació de discos citats. — Obres simfòniques: Scheherazade (Rimski Korsakow), per l'Orquestra simfònica de Filadèlfia, sota la direcció del mestre Stokowski, AB 399 a AB 403. — El capvespre dels déus (Wagner), per l'Orquestra de l'Òpera nacional de Berlín, sota la direcció del mestre Karl Muck, AB 388. — Cavalleria Rusticana (Mascagni), selecció per la Banda Creatore, AF 240. — El Barberillo de Lavapiés, Pan y Toros, fantasia (Barbieri), per l'Orquestra Ibèrica de Madrid, AF 242 (La Voz de su Amo). — Scène Pittoresque, marxa i Fête Bohémienne (Massenet), per l'Orquestra Simfònica de París, sota la direcció del mestre Clocz, 173.044. — Ballet d'Herodiade (Massenet), interpretat també per l'Orquestra Simfònica de París, 173.095. — El Príncep Igor (Borodine). Introducció, danses poloneses, dansa general, chor de joves poloneses, per la gran Orquestra Simfònica de París, amb chors de l'Òpera Russa, 173.096-173.097 (Odeon).

Feu fer els vostres gravats en la
UNIO DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

BRASSALETS FANTASIA

BRUCHES NOVELTAT

J. ROCA

— JOIER —

RAMBLA DEL CENTRE 33

PASSATGE BACARDI 2

DE LES ARTS

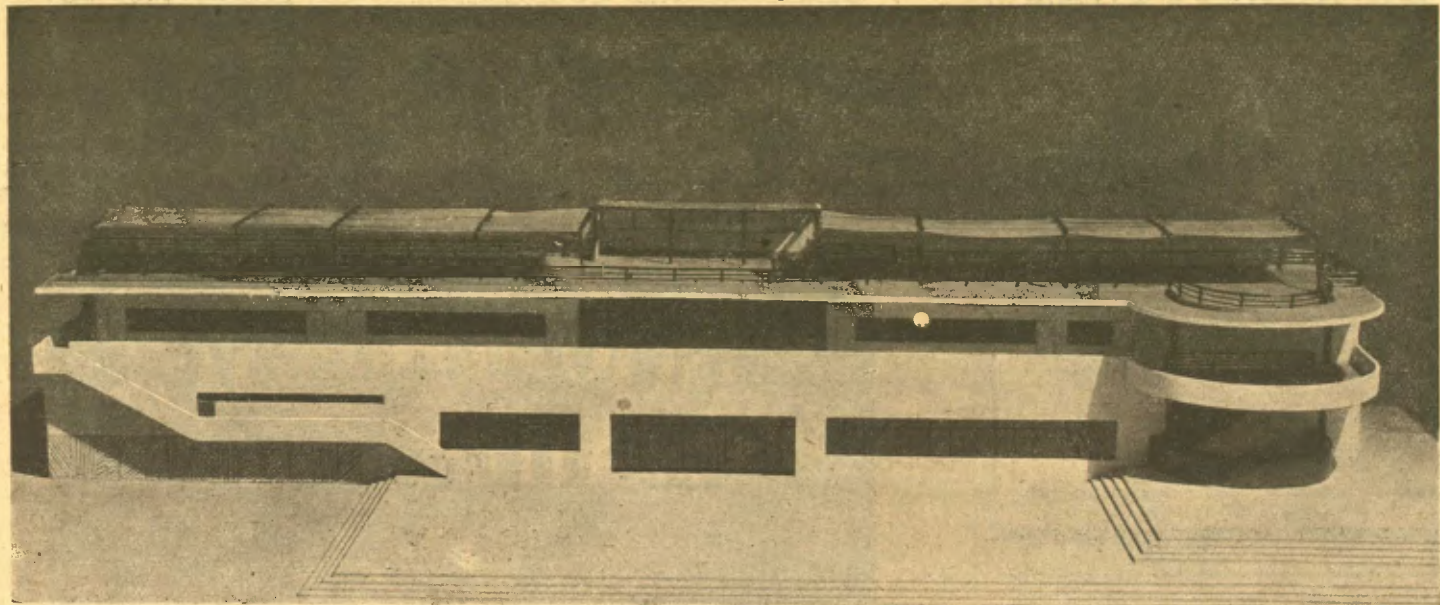
Exposició de projectes arquitectònics

En la vida artística barcelonina les exposicions de projectes arquitectònics es mostren més espaciades del que voldríem. La darrera ha estat l'aportació d'uns quants arquitectes en la segona Exposició d'Art Litúrgic, la qual, si bé era decepcionant quant a les arts aplicades, resultava notable per la secció arquitectònica exhibida.

Tant aquests iniciadors, com els que després han continuat el mateix bon sentit renovador, han fet arquitectura evolutiva. Vull dir que la tradició arquitectònica ha intervingut amb més o menys importància en la composició de llurs projectes.

Allargant el panorama constructiu, anunciaré l'existència d'una nova generació, la

nic a les necessitats d'una època determinada. En canvi, l'arquitecte que sols procura la repetició sistemàtica de qualsevol gòtic o renaixement, ben mirat, és més modern, perquè, sense adonar-se'n, elabora un producte erudit de laboratori cerebral de la mateixa manera que fabricaria una crema per a enllustrar sabates. I que perdonin els

JOSEP TORRES i JOSEP LLUIS SERT. — Maqueta d'un Hotel en una platja (de la pròxima exposició dels estudiants d'Arquitectura).

De la visió estètica dels nostres arquitectes hom n'ha dit molt mal. Aquella frase de Clemenceau sobre les cases de Barcelona ha estat aprofitada per a desfogar el mal humor dels qui senten gelosia per la nostra grandesa. A part d'aquesta segona intenció, hi ha, malauradament, incontestables argumentacions per a reeixir en qualsevol crítica adversa de l'espectacle arquitectònic del nostre Eixample. No pretenc, doncs, cap reivindicació en aquest sentit; i si algú ho intensifica, la contesta més avinent seria receptar-li una volta per les principals ciutats europees, i si ni així rectifica, llavors recepteu-li que vagi a casa un oculista, perquè la seva retina no funciona normalment.

Però el que avui voldria aclarir, és el fet d'involucrar la gran majoria dels nostres arquitectes en el global desprestigi de la nostra construcció.

Per al ciutadà aliè a les qüestions artístiques, només hi ha dos o tres arquitectes de solvència estèticament garantida. Aquesta fama l'han assolida en participar i excel·lir en sorolloses activitats polítiques d'una o altra banda; al marge, per tant, de tota qüestió arquitectònica. Comparant solament les obres realitzades d'aquests «importants» arquitectes amb la d'altres companys de professió trobareu, tot seguit, una injusta classificació de valors.

Cal fer constar que, malgrat el caòtic espectacle arquitectònic dels carrers de Barcelona, tenim un floret d'arquitectes de sòlida qualitat, l'acció dels quals cada dia és més persistent en la feixuga tasca d'orientar la construcció cap a una expressió raonada i sensible.

Aquesta renovació és relativament recent, i menys extensa del que convindria. Els seus inicis gosaria situar-los en una determinada generació, de la qual trobaríem els noms més representatius en el catàleg de l'esmentada Exposició d'Art Litúrgic.

qual sembla que té el ferm propòsit de manifestar-se segons les últimes modalitats arquitectòniques que denominarem — per entendre'ns — Arquitectura nova. Aquest propòsit, a més de respectable, el considero lògic i convenient tractant-se de gent jove. Manca només veure'n els resultats, i per això és necessari que passin uns anys, perquè aquests últims renovadors són actualment estudiants. De moment, tot esperant futures realitzacions, aviat exhibiran una selecció dels seus projectes i maquetes, per així donar a conèixer llur concepció arquitectònica.

El catàleg d'aquesta exposició serà, probablement, el següent: Club Esportiu, projecte d'Armengou, Perales i Reig; Clínica, per Alzamora i Pecourt; Port aeri, per Illescas; Poble d'estiuieg al Mediterrà, per Sert i Torres.

Amb molt gust, faig constar, de passada, que les conferències que va donar Le Corbusier a la Sala Mozart la primavera passada — l'interès de les quals fou, aleshores, palpitant —, van ésser organitzades per aquesta joventut.

Siguin quins siguin els resultats de la pròxima exposició, pel sol fet d'intentar la nostra aportació a l'esforç, que gairebé en tots els països existeix, per a cercar una nova plasticitat arquitectònica, ja ens mereix, des d'ara, la nostra simpatia.

Segurament, amb motiu d'aquesta exposició, es tornarà a relleuir les diverses interpretacions entorn de l'«estil tradicional» i «estil nou». Al fons del fons, potser hi ha una alteració de concepte en la significació d'aquests dos termes: El constructor que per a millor complir les necessitats — que, fatals, evolucionen constantment — de la vida actual, edifica la casa d'una manera contrària a la rutina arqueològica, no fa altra cosa que seguir el procés històric i «tradicional» d'adaptació del fet arquitectò-

honorables fabricants d'aquesta pasta a la qual hem d'agrair l'enlluernadora polidesa en un extrem de la nostra indumentària; i una casa de pur estil gòtic modern no sé pas de què pot servir, si no és de privar la necessària ventilació de les seves habitacions.

MÀRIUS GÍFREDA

PUNTS DE VISTA CABOTINISME

El jove geni Salvador Dalí — tan jove i tan geni! —, seguint la seva refinada estratègia d'esbalair-nos cada vegada amb una nova sorpresa, ha exposat darrerament a les Galeries Maragall una de les més recents produccions del seu fertillíssim talent: el retrat de la senyoreta Abadal: retrat fet i treballat d'aquella manera que estila el genial pintor per demostrar que, encara que de tant en tant faci aquelles cosasses del subconscient que tanta commoció causen entre els pacífics i atabalats visitants de les nostres sales d'exposició, també sap, quan vol, fer allò altre.

Però, desgraciadament, no ho demostra ara, com no ho ha demostrat mai: Es veu que allò altre és ben lluny del seu abast. L'obra que avui ens ensenya, en lloc ben preferent de la sala gran de can Parés, palesa en tanta de manera una tal indigència de concepció, de visió i de sensibilitat que, vertaderament, ens fa enyorar aquelles espantoses obres a què ens té acostumats d'altres vegades, quan el nostre sublim barrinador descendeix a les profunditats de la seva líbido i n'extreu — amb totes les penes i fatigues, caviacions i provatures — les més pures i virginals manifestacions de la seva interessantíssima i agudíssima sensibilitat, amb els seus complexos i derivats — sorra, suro i tot allò altre. Si altra cosa no, són bastant més divertides.

Aquesta obra que comentem és tractada amb una pretesa exactitud i una escrupolositat com d'una intel·ligència rudimentària i primitiva, amb una habilitat, que no habilitat, ben bé de «treball manual» de col·legi de primera ensenyança, amb una minuciositat vulgaríssima que arriba a ésser repulsiu, sense cap d'aquelles intel·ligents elisions i abstencions que tant ens han agradat en les bones pintures que hem pogut veure i que gairebé en fan llur millor encís. Tot hi és anotat amb una duresa, una fredor i una

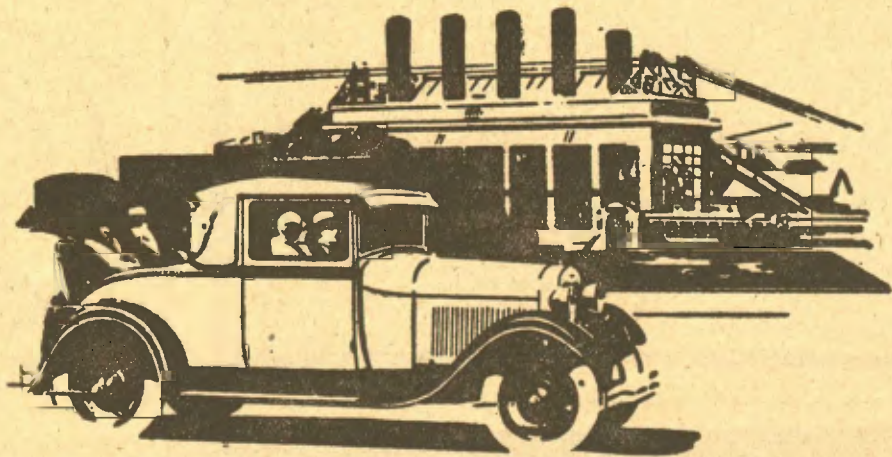
manca de sensibilitat esborronadores. I malgrat tota la justesa que pretén posseir el seu autor, en aquest retrat no hi ha res que tingui la més petita calitat, ni la carn hi és carn, ni els cabells són cabells, ni la roba és roba. Ni hi existeix la llum ni l'espai hi compta per res. I el que és pitjor: ni el quadre és pintura. No hi ha valors, ni volums, ni dibuix; amb tot i l'aparent traça amb què està fet, no hi ha aconseguit cap dels propòsits que creiem que deuen informar la creació d'una pintura. I no diem res de la pensada de la finestra per la qual es veu aquell paisatge de pessebre. És infame.

No dubtem que és una obra que pot tenir els seus gustadors i que fins pot tenir gran èxit — especialment entre els babaus que s'indignen amb les altres obres del mateix pintor perquè no saben «què volen dir» ni «què representen», i que amb aquesta trobaran ben satisfeta la seva banal curiositat estètica: ho veuran tot ben clar i ben representat; no hi haurà res que s'interposi entre la seva pedestre concepció de l'art i l'obra que contemplaran. Tampoc dubtem que el nostre prodigiós pintor ha d'aconseguir tot el que es proposi: és eixerit i trempat i faria un perfecte saltataulells en els magatzems de més venda que hi hagi al món. Aconseguirà embadalir les intel·ligències primàries, a qui van dirigides totes les seves fetes i dites, farà que la bona gent, mig esgarriada, mig divertida, parli de les seves facècies bo i xarrupant l'escudella. Però del que tampoc dubtem gens ni mica és que per aquest camí arribi a fer ni un pam de bona pintura. Cosa que per altra banda ja comptem que no s'hi ha encaparrat pas massa mai.

El quadre porta una etiqueta de llautó que diu: «S. Dalí, 1928», com les que s'acostumen a veure pels museus.

JOAN CORTES I VIDAL

Los servicios de una Ciudad se encuentran en el Nuevo Ford

Su coche es como una ciudad en miniatura. Hay en él un servicio de luz eléctrica, de energía, de agua y de combustible.

En el Nuevo Ford Vd. hallará cada uno de estos servicios con los últimos adelantos y los mejores materiales. Cada pieza ha sido construida para servir a Vd. fielmente y bien con un minimum de molestias y gastos.

El sistema eléctrico y el de ignición del Nuevo Ford son tan sencillos y tan cuidadosamente contruidos que le sorprenderá las pocas molestias que le darán. Sin embargo, esto no quiere decir que hayan de ser olvidados. Ciertos pequeños cuidados son necesarios de vez en cuando. Ha de poner-

se agua en la batería y conservar limpias las conexiones. La carga de la dinamo debe ajustarse al cambiar las estaciones del año. Las bujías han de limpiarse a intervalos regulares. Los puntos de contacto del distribuidor han de limpiarse y la leva del distribuidor ha de recibir una ligera capa de vaselina cada 3.000 kilómetros.

Estas son ciertamente pequeñas, pero representan mucho para su coche. El Agente Ford cuidará de ellas a muy poco precio cuando Vd. le lleve el coche para lubricar y engrasar. Una cuidadosa comprobación a intervalos regulares alargará la vida de su coche y le permitirá correr muchos kilómetros económicamente y sin molestias.

FORD MOTOR COMPANY - S. A. E. - BARCELONA

LAPSUS

El dimoniet de les errades, repartit a totes les imprems del món de Gutenberg ençà, ens féu imprimir en el número passat, i amb lletres ben grosses, el nom de Joaquim Vayreda en lloc del de Francesc Vayreda.

Ens aconsoles que la confusió hagi estat tan compartida que no se n'adonà ningú fins que un amic assenyalà el lapsus a l'autor de l'article (el del lapsus hem quedat que era el dimoniet) i que, en un treball sobre el pintor de poc desaparegut, l'autor, un prestigi amic nostre, canvià sistemàticament Francesc per Joaquim. Parlem d'un article encara inèdit i, per sort, l'esmena que calia pogué fer-se damunt l'original.

LLIBRES REBUTS

La Escultura Moderna y Contemporánea, per Alexander Heilmeyer, amb una segona part titulada: *Facetas Post-Rodinianas*, de Rafael Benet. Edició de la «Col·lecció Labor» (Biblioteca de Iniciación Cultural).

Entre la interessant col·lecció editada per la casa Labor, aquest manual d'escultura moderna és una mostra remarcable. En la primera part, ultra unes consideracions estètiques i tècniques sobre l'ofici, hi ha un estudi documentat de l'escultura del segle XIX fins a Rodin, obra del professor alemany Heilmeyer.

En la segona part, Rafael Benet ha reeixit d'una manera brillant en la difícil tasca de resumir en poques pàgines el variat i complicat panorama de l'escultura contemporània. Aquest agut crític exposa les noves tendències escultòriques amb tota claredat, conjuntament amb una relació de les principals valors de cada modalitat.

Aquesta recensió orientadora, ens feia molta falta i principalment en l'art escultòric, del qual tantes banalitats s'han dit i escrit. Per això ens plau recomanar aquest manual als nostres lectors, convençuts que ens ho agrairan.

M. G.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9 i 11.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309;
PORTAL DEL ÀNGEL, 18

BARCELONA

Lavabos Cardona Vergara, 1

STUDEBAKER

STEVENSON, ROMAGOSA I C.A

València, 295

PARA LOS ENFERMOS

AIRE,
SOL,
PLANTAS.

EL AIRE

si es puro, oxigena nuestra sangre enriqueciéndola y poniéndola en condiciones de nutrir todo nuestro organismo.

RESPIRE AIRE PURO

EL SOL

nos da fuerza contra las enfermedades estimulando a través de nuestra piel la actividad de nuestras funciones.

TOME BAÑOS DE SOL

LAS PLANTAS

gracias a sus preciosas vitaminas, poseen el secreto de la longevidad, curando sin perjudicar el organismo.

CÚRESE CON PLANTAS

Las Veinte Curas Vegetales del Abate Hamon

La salud por las plantas

son productos vegetales a cuya sabia composición deben la salud miles de personas de todo el mundo. Ejercen siempre una enérgica depuración y renovación orgánica, restableciendo la salud.

Cura N.º 1. — Diabetes.	Cura N.º 12. — Granos, herpes, vicios de la sangre.
Cura N.º 2. — Albuminuria, nefritis.	Cura N.º 13. — Estómago (enfermedades del)
Cura N.º 3. — Reuma, gota, ciática, artritis.	Cura N.º 14. — Hemorroides, varices, congestiones, flebitis, hemorragias.
Cura N.º 4. — Anemia, accidentes de la edad crítica y de la pubertad.	Cura N.º 15. — Tuberculosis, bronquitis, enfisema, tos, asma, catarrhos.
Cura N.º 5. — Expulsión de la tenia.	Cura N.º 16. — Corazón, hígado, riñones, cólicos hepáticos, hidropesía.
Cura N.º 6. — Nervios, epilepsia, neurastenia.	Cura N.º 17. — Estreñimiento.
Cura N.º 7. — Tos ferina.	Cura N.º 18. — Úlceras del estómago.
Cura N.º 8. — Reglas dolorosas, supresión de las reglas.	Cura N.º 19. — Úlceras varicosas, eczemas, llagas peligrosas.
Cura N.º 9. — Lombrices.	Cura N.º 20. — Cura de estación.
Cura N.º 10. — Diarrea, enteritis, colerina, enfermedades de los intestinos.	
Cura N.º 11. — Obesidad, parálisis, papera, arterioesclerosis.	

En Farmacias y Laboratorios Botánicos y Marinos, Ronda Universidad, 6, Barcelona

Para más detalles, lea usted el libro "La Medicina Vegetal", que mandamos gratis sobre demanda

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vosté pateix d'Albuminúria, Litiàsis úrica (mal de pedra), Bronquitis paronquimatoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, v. SALMERÓN, 133

Reparació d'automòbils i motos

VICENS LLORCA

GIRONA, 159 : Telèfon 73233

Representant per a Espanya de la Casa B S A (peces de recanvi i accessoris)

ACABA DE SORTIR

el número 5 de la

Gaseta de les Arts

Interessant informació sobre el trasllat del cor de la Seu de Barcelona.

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquis i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptades pels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la caixa en les principals farmacies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica del Laboratori SOKATARG Carrer del Ter, 16 - BARCELONA - Telèfon 50791

LA MAQUINA PREDILECTA
I
INSUBSTITUÏBLE

Representants exclusius
per
Espanya, Portugal i el Marroc

MAQUINES DE CALCULAR
MULTICOPISTES
PREMSES

ACCESSORIS
PER A MAQUINES
D'ESCRIBURE

ORBIS, S. A.

ORGANITZACIÓ
COMPLETA I MODERNA
D'OFICINES

PERSONAL COMPETENT I ESPECIALITZAT

Casa central:
Clarís, 5
BARCELONA (Telèf. 19763)

BERLOY

EL MOBLE D'ACER
ELEGANT
I
ETERN

Aviat podreu comprar

"BABY-LAX"

El millor
Laxant = Purgant

MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions
PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda

Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

Director
Carrer Ossorio
personal tècnic - comptables
Layetana 18 - pral. B
Especialitat industrial i utilitat
Abonaments

Subscriuiu-vos a **MIRADOR**

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a _____ n.º _____ se subscriu a **MIRADOR**
carrer _____ pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

de _____ de 19 _____

Signatura